

# EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

## VELKÝ SENÁT

**VĚC FU QUAN, s. r. o. proti ČESKÉ REPUBLICE**

*(stížnost č. 24827/14)*

### ROZSUDEK

Článek 6 odstavec 1 (občanskoprávní část) • přístup k soudu • vnitrostátní soudy věcně neposoudily nárok, neboť podřadily skutkové okolnosti případu pod příslušná zákonná ustanovení podle zásady *iura novit curia*, přičemž žalobce v tomto směru nevznesl žádná tvrzení • neshledán přepjatý formalismus  
Článek 1 Protokolu č. 1 • úprava užívání majetku • společnost před vnitrostátními soudy řádně neuplatnila námitku, že státní orgány řádně nepečovaly o její zajištěný majetek a zajištění bez zbytečného odkladu nezrušily • článek 1 Protokolu č. 1 není použitelný na nárok obchodní společnosti na náhradu škody postrádající dostatečný základ ve vnitrostátním právu a založený na nedůvodném trestním stíháním a vazbě jejího jednatele a společníka

ŠTRASBURK

1. června 2023

*Tento rozsudek je pravomocný. Může být předmětem formálních úprav.*

*Rozsudek je v autentickém anglickém a francouzském znění publikován na internetových stránkách Evropského soudu pro lidská práva v databázi HUDOC ([www.echr.coe.int](http://www.echr.coe.int)). Pořízený úřední překlad do českého jazyka není autentickým zněním rozsudku.*

**Ve věci FU QUAN, s. r. o. proti České republice,**

Evropský soud pro lidská práva, zasedající ve velkém senátu ve složení:

Síofra O’Leary,  
Georges Ravarani,  
Marko Bošnjak,  
Gabriele Kucsko-Stadlmayer,  
Pere Pastor Vilanova,  
Arnfinn Bårdsen,  
Branko Lubarda,  
Mārtiņš Mits,  
Jovan Ilievski,  
Péter Paczolay,  
Lado Chanturia,  
María Elósegui,  
Darian Pavli,  
Ioannis Ktistakis,  
Frédéric Krenc,  
Mykola Gnatovskyy, *soudci*,  
Pavel Simon, *soudce ad hoc*,

a Søren Prebensen, *zástupce tajemníka velkého senátu*,

po poradě konané dne 3. května 2023,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

## ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 24827/14) proti České republice podanou k Soudu podle článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“) společností FU QUAN, s. r. o. („stěžovatelská společnost“), obchodní společností založenou podle českého práva, dne 25. března 2014.

2. Stěžovatelskou společnost zastupoval před senátem J. Stránský a před velkým senátem D. Hlaváč, advokáti působící v Praze v advokátní kanceláři Stránský & Partneři.

3. Českou vládu („vláda“) zastupoval před senátem její tehdejší zmocněnec V. A. Schorm a před velkým senátem jeho nástupce v této funkci P. Konůpka, oba z Ministerstva spravedlnosti.

4. Stěžovatelská společnost zejména namítala, že jí byl v důsledku formalistického a zužujícího výkladu vnitrostátního práva vnitrostátními soudy odepřen přístup k soudu. Dále tvrdila, že jí byla způsobena škoda zajištěním jejího majetku v trestním řízení vedeném proti jejímu jednateli a dalšímu společníkovi, kteří byli nakonec zproštěni obvinění, a v důsledku jejich držení ve vazbě až do řízení před soudem. Dovolávala se čl. 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy a článku 1 Protokolu č. 1 k ní.

5. Stížnost byla přidělena první sekci Soudu (čl. 52 odst. 1 jednacího řádu Soudu). Dne 15. prosince 2015 byla stížnost oznámena vládě. Účastníci řízení si navzájem zaslali stanoviska k přijatelnosti a odůvodněnosti stížnosti.

6. Dne 17. března 2022 vynesl senát výše uvedené sekce ve složení Krzysztof Wojtyczek, předseda, Armen Harutyunyan, Pauline Koskelo, Tim Eicke, Linos-Alexandre Sicilianos, Ksenija Turković, Aleš Pejchal, soudci, a Renata Degener, tajemnice sekce, rozsudek. Senát prohlásil většinou hlasů stížnost za přijatelnou a pět hlasů proti dvěma rozhodl, že došlo k porušení článku 1 Protokolu č. 1 a že stížnost není třeba posoudit na poli čl. 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy. K rozsudku připojili společně odlišné stanovisko soudkyně Koskelo a soudce Eicke.

7. Dne 17. června 2022 vláda požádala podle článku 43 Úmluvy o postoupení věci velkému senátu. Dne 5. září 2022 kolegium velkého senátu žádosti vyhovělo.

8. Složení velkého senátu bylo stanoveno v souladu s čl. 26 odst. 4 a 5 Úmluvy a článkem 24 jednacího řádu Soudu.

9. Jelikož se soudkyně Kateřina Šimáčková, zvolená za Českou republiku, vyloučila z projednávání (čl. 28 odst. 3 jednacího řádu Soudu), předseda velkého senátu rozhodl jmenovat Pavla Simona soudcem *ad hoc* pro jednání v této věci a rovněž ve věci *Grosam proti České republice*, č. 19750/13 (čl. 26 odst. 4 Úmluvy a čl. 71 odst. 1 a čl. 29 odst. 1 jednacího řádu Soudu), které měly být projednány současně (čl. 71 odst. 1 a čl. 42 odst. 2 jednacího řádu Soudu).

10. Dne 14. října 2022 předseda po konzultaci s účastníky řízení rozhodl, že nebude nařizováno ústní jednání (čl. 71 odst. 2 a čl. 59 odst. 3 *in fine*).

11. Stěžovatelská společnost i vláda předložily svá písemná stanoviska k přijatelnosti a odůvodněnosti. Repliku ke stanovisku protistrany účastníci řízení nezaslali.

12. Soud dále obdržel vyjádření vlády Slovinské republiky a vlády Polské republiky, kterým předseda povolil přistoupit do písemného řízení jako vedlejší účastníci (čl. 36 odst. 2 Úmluvy a čl. 71 odst. 1 a čl. 44 odst. 3 jednacího řádu Soudu). Repliku k těmto vyjádřením účastníci řízení nezaslali (čl. 71 odst. 1 a čl. 44 odst. 6 jednacího řádu Soudu).

## SKUTKOVÝ STAV

13. Stěžovatelská společnost FU QUAN, s. r. o. je společností s ručením omezeným založenou podle českého práva se sídlem v Praze.

### I. TRESTNÍ ŘÍZENÍ

14. Dne 25. dubna 2005 byli dva jediní společníci stěžovatelské společnosti, z nichž jeden byl současně jejím jednatelem, obviněni z trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby. Dne 26. dubna 2005 byli oba zatčeni a o dva dny později Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl o jejich vzetí do vazby.

15. Dne 27. dubna 2005 vydalo Městské státní zastupitelství v Praze podle § 347 odst. 1 trestního řádu (dále jen „TrŘ“ – viz § 57 níže) usnesení o zajištění majetku stěžovatelské společnosti, včetně zboží (textilních výrobků) a vozidla pronajatého na základě leasingové smlouvy. Obviněným společníkům zakázalo se zajištěným majetkem nakládat, s výjimkou jednání směřujících k odvrácení bezprostředně hrozící škody. Zboží bylo převzato do zajištění v době od 2. května do 27. června 2005. V krabicích na paletách bylo předáno do správy Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových (dále jen „ÚZSVM“).

16. Podle znaleckého posudku ze dne 15. srpna 2005 pořízeného policií činila hodnota zajištěného zboží 62 424 027 Kč (v té době 2 116 218 €). V posudku bylo uvedeno, že některé textilní výrobky vykazovaly známky poškození v důsledku dlouhodobého uskladnění a byly vybledlé a vyšlé z módy. Znalkyně, která posudek vypracovala, později pro účely trestního řízení proti společníkům stěžovatelské společnosti doplnila, že při vypracování posudku veškeré zboží fyzicky prohlédla a že „jeho velká část byla velmi špatné kvality a poškozená, krabice byly prokousané od myši a mnohé z výrobků byly vybledlé a sražené“.

17. Oba společníci stěžovatelské společnosti, jeden z nich jako jednatel, podali proti usnesení o zajištění majetku stížnosti, které však Městský soud v Praze dne 9. června 2005 zamítl jako nedůvodné. Uvedl, že jeden ze společníků nemá v České republice žádné rodinné ani sociální vazby a udržuje pravidelný kontakt se svou rodinou v Číně a druhý společník má rovněž silné vazby na Čínu, a dokonce ani nemá platné povolení k pobytu v České republice. Dále dospěl k závěru, že vzhledem k vazbám obviněných na Čínu, jejichž byli státními příslušníky, a s ohledem na povahu jejich trestné činnosti existuje podezření, že se pokusí zabránit výkonu možného budoucího trestu propadnutí majetku převedením majetku stěžovatelské společnosti do Číny.

18. Dne 14. listopadu 2005 policie vrátila obviněným společníkům několik elektronických zařízení, platebních karet a dalších osobních věcí s odůvodněním, že jich nadále není třeba pro účely

trestního řízení a nepřichází v úvahu ani jejich propadnutí či zabrání. Dne 21. listopadu 2005 bylo pronajaté vozidlo vráceno leasingové společnosti (viz § 15 výše).

19. Dne 12. dubna 2006 podalo městské státní zastupitelství proti oběma společníkům obžalobu.

20. Dne 16. března 2007, v průběhu řízení před soudem, byli oba muži propuštěni z vazby.

21. Rozsudky vynesenými ve dnech 2. listopadu 2006 a 16. července 2007 Městský soud v Praze opakovaně shledal společníky stěžovatelské společnosti vinnými ze zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby. Tyto rozsudky však byly ve dnech 16. března 2007 a 25. ledna 2008 v odvolacím řízení zrušeny Vrchním soudem v Praze a věc byla vrácena soudu prvního stupně k novému projednání.

22. Rozsudkem ze dne 2. května 2008 shledal Městský soud v Praze obžalované vinnými potřetí.

23. Rozsudkem ze dne 27. února 2009, který nabyt téhož dne právní moci, Vrchní soud v Praze zprostil obžalované obžaloby. Uvedl při tom následující:

„(...) nebylo prokázáno, že se staly skutky, pro které jsou obvinění stíháni. To znamená, že i když se popsane skutky s největší pravděpodobností staly, nebylo prokázáno, že se staly takovým způsobem, který by umožňoval přičíst obviněným konkrétní jednání, jednotlivě nebo společně, a proto nelze dospět k závěru, že se tohoto jednání dopustili sami nebo ve spolupachatelství, a tedy ani není možné uzavřít, že se některý z obviněných dopustil v souvislosti se zajištěným zbožím a převáděnými finančními prostředky jednání, které lze považovat za trestný čin uvedený v obžalobě, tj. trestný čin krácení daně, poplatku a podobné povinné platby.“

## II. VRÁCENÍ ZAJIŠTĚNÉHO MAJETKU

24. Dne 9. června 2009 požádal městský soud městské státní zastupitelství o návrh, jak rozhodnout o zajištěném majetku.

### A. Zajištěné peněžní prostředky

25. Na základě usnesení městského soudu ze dne 9. září 2009 byly peněžní prostředky zajištěné v průběhu trestního řízení uloženy do úschovy. Ke stížnosti jednoho ze společníků stěžovatelské společnosti vrchní soud dne 30. března 2010 toto usnesení zrušil a věc vrátil k novému projednání.

26. Městský soud v dalším řízení usnesením ze dne 17. května 2010 rozhodl o vrácení zajištěných peněžních prostředků stěžovatelské společnosti.

### B. Zajištěné zboží

27. Mezitím ÚZSVM přípisem ze dne 13. srpna 2009 požádal městský soud o sdělení, kdy bude rozhodnuto o ukončení správy zajištěného zboží stěžovatelské společnosti.

28. Dne 9. září 2009 vyzval městský soud jednatele stěžovatelky, který již dříve prohlásil, že ve skladových prostorách stěžovatelky se nacházelo také zboží patřící jiným společnostem, aby do 14 dnů od obdržení přípisu identifikoval majetek stěžovatelky. Přípis však nebyl doručen s poznámkou, že adresát je na uvedené adrese neznámý, neboť stěžovatelská společnost přibližně v té době změnila adresu svého sídla.

29. Dne 22. září 2009 jednatel stěžovatelské společnosti sdělil, že veškeré zajištěné zboží náleží stěžovatelské společnosti.

30. Následně byl spis zaslán Ministerstvu spravedlnosti za účelem projednání nároků společnosti na náhradu škody (viz § 36–49 níže) a dne 1. července 2010 byl vrácen městskému soudu.

31. Usnesením ze dne 22. července 2010 městský soud rozhodl o vrácení zajištěného zboží stěžovatelské společnosti v souladu s § 80 TrŘ (viz § 57 níže). Usnesení nabylo právní moci dne 17. srpna 2010.

32. Dne 6. září 2010 proběhla prohlídka zajištěného zboží ve skladových prostorách ÚZSVM. Jednatel stěžovatelské společnosti a zástupce ÚZSVM se dohodli, že zboží bude předáno v několika dnech, které jednatel stěžovatelky předem ÚZSVM oznámí. Každý den bude vyhotoven a vzájemně

podepsán zápis o předání zboží, ve kterém bude uveden počet převzatých palet. Jednatel poté označil palety pečeti se svým razítkem.

33. V době od 14. do 23. září 2010 bylo v celkem šesti dnech zajištěné zboží předáno jednatelem stěžovatelské společnosti. O předání byly podle dohody vyhotoveny protokoly a fotodokumentace, ze které bylo podle vlády zřejmé, že zboží bylo standardním způsobem skladováno v papírových krabicích obalených plastovou folií či v plastových pytlích.

34. Generální ředitel ÚZSVM zaslal dne 19. února 2016 vládnímu zmocněnci na jeho žádost vyjádření, v němž mimo jiné uvedl:

„[Stěžovatelská] společnost (...) začala s úřadem komunikovat ohledně zajištěného [zboží] po vydání usnesení Městského soudu v Praze (...) ze dne 22. července 2010 (...). Při převzetí [zboží] [stěžovatelská] společnost (...) netvrdila, že by bylo poškozené; naopak potvrdila, že majetek je v dobrém stavu a zboží je nepoškozené (...). Úřad považuje současně za vhodné poznamenat, že některé výrobky byly označeny za padělky.“

### III. ŘÍZENÍ O NÁHRADĚ ŠKODY

#### A. Náhrada škody uplatňovaná jednatelem stěžovatelské společnosti

35. Dne 13. prosince 2010 uplatnil jednatel stěžovatelské společnosti u Ministerstva spravedlnosti podle zákona o odpovědnosti za škodu (viz § 59 níže) nárok na náhradu škody ve formě ušlého výdělku, které bylo dne 26. května 2011 vyhověno. Jednateli byla přiznána částka 116 960 Kč (v té době 4 754 €) jako náhrada za 690 dnů strávených ve vazbě (tj. částka 170 Kč za den, v souladu se zákonem o odpovědnosti za škodu).

#### B. Náhrada škody uplatňovaná stěžovatelskou společností

36. Mezitím dne 27. ledna 2011 uplatnila stěžovatelská společnost u Ministerstva spravedlnosti nárok ve výši 63 294 609 Kč (2 613 599 €) z titulu náhrady škody způsobené vazbou jejího jednatele, který byl nakonec zproštěn obžaloby. Odvolávala se při tom na zákon o odpovědnosti za škodu (viz § 59–64 níže), neboť byla přesvědčena, že škoda byla způsobena při výkonu veřejné moci. Jediným ustanovením, na které stěžovatelská společnost odkázala, byl § 14 uvedeného zákona (viz § 60 níže).

37. Hlavní nárok stěžovatelské společnosti ve výši 61 887 364 Kč (v té době 2 555 490 €) se týkal znehodnocení jejího zboží způsobeného pět let trvajícím uskladněním. Tato částka odpovídala rozdílu mezi původní hodnotou zajištěného zboží (62 424 027 Kč) stanovenou znalcem (viz § 16 výše) a částkou, kterou stěžovatelská společnost získala prodejem části tohoto zboží (536 663 Kč). Stěžovatelská společnost ohledně této části nároku na náhradu škody mimo jiné tvrdila:

„Usnesením (...) Městského soudu v Praze (...) ze dne 22. července 2010 bylo rozhodnuto o vrácení zboží. (...) Po převzetí zboží jsme zjistili, že vrácené zboží je v dezolátním stavu. Zboží bylo zajištěno po dobu pěti let! Jednalo se o textilní výrobky, které při dlouhodobém skladování podléhají zkáze. Navíc po pěti letech se jakékoli textilní zboží stává neprodejným kvůli měnícím se módním trendům (bez ohledu na katastrofální faktický stav zboží). Naše společnost byla sice schopna část zboží prodat, avšak (kvůli jeho stavu) jen za zlomek jeho původní ceny.“

38. Zbývající nároky stěžovatelské společnosti představovaly náhradu za vybavení, které zůstalo v jejich kancelářích po vzetí jednatele společnosti do vazby, ale bylo odcizeno, protože je policie nezabezpečila. Stěžovatelská společnost dále tvrdila, že v důsledku zatčení jednatele a zajištění peněžních prostředků nemohla hradit telekomunikační poplatky, což mělo za následek, že proti ní byla zahájena exekuce, a nakonec byla nucena zaplatit úrok z prodlení a exekuční náklady. Kromě toho nemohla hradit splátky leasingu podle leasingové smlouvy, v důsledku čehož jí byla uložena smluvní pokuta a nemohla vozidlo nabýt do svého vlastnictví.

39. Dne 26. května 2011 vydalo ministerstvo stanovisko, kterým nárokům stěžovatelské společnosti nevyhovělo. Příslušné části stanoviska zněly:

#### STANOVISKO

„(...)“

o poskytnutí odškodnění za nezákonné rozhodnutí podle [zákona o odpovědnosti za škodu].

(...)

Předmětné podání [stěžovatelské společnosti] bylo Ministerstvem spravedlnosti podle svého obsahu posouzeno jako žádost podle [zákona o odpovědnosti] za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (...)

#### **Posouzení věci**

Podle [zákona o odpovědnosti za škodu] jsou podmínkami vzniku odpovědnosti státu za škodu:

- 1) existence odpovědnostního titulu (nezákonné rozhodnutí či nesprávný úřední postup);
- 2) vznik škody;
- 3) existence příčinné souvislosti mezi odpovědnostním titulem a vznikem škody. Tyto podmínky musí být splněny zároveň, aby bylo možno odpovědnost státu za škodu vyslovit a náhradu škody přiznat.

Ministerstvo se při posuzování žádosti zabývalo všemi podmínkami vzniku odpovědnosti. Existence odpovědnostního titulu shledána byla, když řízení zatíženo nezákonným rozhodnutím bylo. Další podmínky vzniku odpovědnosti státu však shledány nebyly.

(...)

Ministerstvo (...) neodpovídá za plynutí času jako takového. Tvrzené znehodnocení zboží není ničím podložené. Nikde není řečeno, že dané zboží mohla žadatelka prodat za vyšší cenu poté, co jí bylo ze strany orgánů činných v trestním řízení vráceno a nebo, nebylo-li by trestní stíhání proti jednatele vedeno, že by všechno předmětné zboží v reálném čase za tuto cenu prodala. Tento nárok se tedy jeví jako ryze spekulativní, a ne zcela podložený.“

40. Ostatním nárokům stěžovatelské společnosti ministerstvo rovněž nevyhovělo (viz § 38 výše).

41. Dne 2. června 2011 podala stěžovatelská společnost k Obvodnímu soudu pro Prahu 2 občanskoprávní žalobu proti státu, již se domáhala náhrady škody způsobené vazbou svého jednatele a dalšího společníka, kteří byli nakonec zproštěni obvinění. Znovu se odvolávala na zákon o odpovědnosti za škodu (viz § 59–64 níže), avšak tentokrát odkazovala na ustanovení § 15 odst. 2 a § 33 a 35 zákona (viz § 61 a 63–64 níže). Příslušné části občanskoprávní žaloby stěžovatelské společnosti zněly:

### **I.**

#### **Popis skutečností, ze kterých je dovozováno právo na náhradu škody**

„(...) Ministerstvo spravedlnosti ČR však zcela přešlo nárok [stěžovatelské společnosti] na náhradu škody vzniklé žalobkyni v souvislosti s pobytem jednatele i dalšího společníka ve vazbě, což zcela paralyzovalo její fungování v dalším obchodním styku. Nejen že došlo k omezení svobody společníků žalobkyně, navíc bylo zabaveno téměř veškeré uskladněné zboží žalobkyně, dále značné finanční prostředky nalezené v sídle společnosti i při domovních prohlídkách dotčených osob. Žalobkyni bylo odňato veškeré účetnictví, doklady nezbytné pro její provoz a byla zbavena všech finančních prostředků. V souvislosti s činností státu tak žalobkyně bez svého zavinění přestala fakticky fungovat, a dostala se tak do svízelné finanční situace.

(...)“

### **II.**

#### **Zachování lhůty k uplatnění nároku**

„(...) Vrchní soud v Praze rozsudkem (...) ze dne 27. února 2009 (...) zprostil jednatele obžaloby. Rozhodnutí o zproštění od obžaloby je pravomocné (...) Tedy od 28. února 2009 běžela dvouletá lhůta dle § 33 [zákona o odpovědnosti za škodu] k uplatnění nároku na odškodnění. Tato lhůta by marně uplynula dne 28. února 2011. Dne 27. ledna 2011 byl však tento nárok uplatněn (...) u Ministerstva spravedlnosti ČR (...), takže v souladu s § 35 [zákona o odpovědnosti za škodu] ode dne 27. ledna 2011 do dne 26. května 2011 (rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti ČR) promlčecí doba neběžela. Lhůta k uplatnění nároku na odškodnění žalobkyně u soudu je tedy zachována (...).“

### **III.**

#### **Popis majetkové újmy**

„(...)“

#### **2. Náhrada škody vzniklé na zabaveném zboží**

(...) Usnesením (...) Městského soudu v Praze (...) ze dne 22. července 2010 bylo rozhodnuto o vrácení tohoto zboží. (...) Po jeho převzetí žalobkyně zjistila, že vrácené zboží je v dezolátním stavu. Zboží bylo zabaveno po dobu pěti let! Jedná se o oblečení, tj. o zboží podléhající při delším uskladnění značné zkáze. Nadto více než pět let staré oblečení je s ohledem na měnící se trendy v módním průmyslu prakticky neprodejně (bez ohledu na jeho opravu katastrofální faktický stav).

Žalobkyni se přesto podařilo část zboží odprodat, ovšem (s ohledem na stav zboží) za zlomek původní hodnoty (...)

Žalobkyně má za to, že pětiletým uskladněním zboží vznikla škoda představovaná rozdílem původní ceny zboží dle zmíněného znaleckého posudku (62 424 027 Kč) a částkou obdržanou za prodej části zboží (536 663 Kč). Žalobkyni tak vznikla škoda ve výši 61 887 364 Kč (tj. 62 424 027 Kč mínus 536 663 Kč).

(...) Žalobkyně netvrdí, že by ministerstvo odpovídalo za „plynutí času“. Žalobkyně se domáhá odškodnění za objektivní zkázu na zabaveném zboží, jež vznikla v souvislosti s výkonem státní moci. Dle názoru žalobkyně je tedy irelevantní výrok, že dané zboží „mohlo“ být prodáno za vyšší cenu a že nelze doložit eventuelní prodej veškerého zboží v reálném čase. [Stěžovatelská společnost] se neztotožňuje se závěrem, že její nárok je spekulativní. Jak je uvedeno výše, žalobkyni bylo vráceno zboží po pětiletém uskladnění v naprosto dezolátním stavu. Tento výsledek byl způsoben rozhodnutím orgánu činného v trestním řízení, tedy příčinná souvislost se vznikem škody jest zachována. (...)

### **3. Náhrada škody za odcizené vybavení kanceláře a zcizené osobní věci**

V době, kdy byl jednatel vzat do vazby, se v kancelářských prostorech (...) nacházely věci žalobkyně, které zůstaly bez jakéhokoli zajištění a ostrahy. Níže uvedené věci byly během výkonu vazby jednatele zcizeny (...)

## **IV.**

### **Uplatnění nároku na náhradu škody**

#### **Ad 1) Výdaje vzniklé v důsledku neuhrazení telekomunikačních služeb**

„(...) Tímto [žalobkyně] (...) uplatňuje nárok na náhradu výše uvedené škody v podobě výdajů vzniklých v důsledku neuhrazení telekomunikačních služeb ve výši 23 245 Kč.“

#### **Ad 2) Škoda na zabaveném zboží**

„S ohledem na vše výše uvedené má žalobkyně za prokázané, že jí byla při výkonu státní moci způsobena škoda. Tímto v souladu s ust. § 15 odst. 2 [zákonu o odpovědnosti za škodu] uplatňuje nárok na náhradu škody představované naprostým znehodnocením zabaveného zboží, a to ve výši rozdílu hodnoty stanovené znaleckým posudkem a celkovou výši částek utržených prodejem části zboží, tj. ve výši 61 887 364 Kč.“

#### **Ad 3) Škoda na zmizelém vybavení kanceláře a ztracených osobních věcech**

„(...) Tímto [žalobkyně] (...) uplatňuje nárok na náhradu škody představované ztrátou vybavení kanceláře společnosti a ztrátou osobních věcí v celkové hodnotě ve výši 684 000 Kč.“

#### **Ad 4) Škoda za zmařenou smlouvu o finančním leasingu motorového vozidla**

„(...) Tímto [žalobkyně] (...) uplatňuje nárok na náhradu škody představované zmařením smlouvy o finančním leasingu motorového vozidla (...), čímž vznikla žalobkyni majetková újma ve výši 700 000 Kč odpovídající hodnotě vozidla v dané době.“

42. Dne 13. prosince 2011 vzala stěžovatelská společnost žalobu částečně zpět ohledně částky 2 782 682,63 Kč (v té době 108 935 €) odpovídající sumě získané prodejem další části zboží. Řízení o této části nároku bylo zastaveno usnesením ze dne 28. prosince 2011.

43. Rozsudkem ze dne 28. prosince 2011 obvodní soud zamítl žalobu stěžovatelské společnosti jako nedůvodnou, neboť podle zákona o odpovědnosti za škodu měli právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím pouze účastníci řízení, ve kterém bylo toto rozhodnutí vydáno. Příslušné části tohoto rozsudku zněly:

„V odůvodnění žaloby [žalobce] uvedl, že jednatel žalobce (...) stejně jako společník žalobce (...) byli (...) stíháni pro trestný čin krádež daně, poplatku a podobné povinné platby (...) Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 28. dubna 2005 (...) byli jednatel i společník vzati do vazby (...) Z vazby byl jednatel žalobce i ostatní spoluobvinění propuštěni usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 16. března 2007 (...) Ve vazbě strávil 690 dní.

(...)

(...) dospěl soud (...) k závěru, že žaloba nebyla podána důvodně. Předpoklady vzniku odpovědnosti státu za škodu podle zákona způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem jsou jednak existence nezákonného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu, dále vznik škody na straně poškozeného subjektu a příčinná souvislost mezi nesprávným úředním postupem nebo nezákonným rozhodnutím a škodou. Soud v předmětné věci především neshledal existenci aktivní legitimace na straně žalobce, který jako právnická osoba nebyl účastníkem výše popsaného trestního řízení, v jehož rámci byl trestně stíhán jeho jednatel a společník. Žalobci tak nemohla vzniknout ani škoda, která by byla v příčinné souvislosti s trestním stíháním jeho

jednatele a společníka. Tento názor již ostatně vyslovil Nejvyšší soud ČR ve svém rozsudku ze dne 15. prosince 2005 sp. zn. 25 Cdo 1956/2004, ve kterém uvedl, že obchodní společnost nemá (...) právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím, která jí vznikla v důsledku trestního stíhání jejího jednatele. Přestože se jedná o rozhodnutí vztahující se k zákonu č. 58/1969 Sb., použitelnost tohoto rozhodnutí i pro zákon [o odpovědnosti za škodu] zůstává zachována s ohledem na to, že podmínky pro vznik aktivní legitimace na straně žalobce se nezměnily. Z tohoto pohledu tak není dána ani příčinná souvislost mezi žalobcem jako právníkou osobou tvrzenou škodou a trestním stíháním jeho jednatele a společníka.“

44. Stěžovatelská společnost podala proti rozsudku odvolání, ve kterém namítala:

## II.

„(...) [obvodní soud] (...) se vystříhal jejich věcnému přezkumu (...) ve smyslu příčinné souvislosti mezi nezákonným rozhodnutím a škodou vzniklou v majetkové sféře žalobkyně (...)“

V odůvodnění napadeného rozsudku je (...) meritem zamítnutí žaloby argument chybějící aktivní legitimace žalobkyně. Především s odkazem na ust. § 7 odst. 1 [zákona o odpovědnosti za škodu], které přisuzuje právo na náhradu škody pouze účastníkům řízení, ve kterém bylo vydáno nezákonné rozhodnutí. V daném případě však byli účastníky takového řízení [oba] společníci žalobkyně, vč. jediného jednatele v jedné osobě.

(...)

Žalobkyně se domnívá, že takovýto závěr, byť podpořený citovaným rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. prosince 2005 (...), je nesprávný, resp. nezákonný, a to především z důvodu přepjatě formalistického výkladu [zákona o odpovědnosti za škodu] ze strany nadepsaného soudu. Za dané situace byla žalobkyně v přeneseném slova smyslu také ‚vazebně stíhána‘, neboť veškerý její osobní substrát (jakožto právnické osoby) byl toho času ve vazbě (myšleno oba společníci, vč. jednatele). Nelze si tedy představit, že by mohla být žalobkyně jakkoliv obchodně, ale i jinak, činná.

Dle názoru žalobkyně došlo k porušení ústavně zaručených práv a svobod (...) [dle] ust. čl. 11 Listiny základních práv a svobod (dále jen „LZPS“), které chrání vlastnické právo fyzických i právnických osob; dále pak ust. čl. 36 LZPS zaručující právo na spravedlivý proces, resp. soudní ochranu práv.

(...)

Žalobkyně poukazuje též na mezinárodněprávní rozměr ochrany majetku, resp. vlastnictví, jak jej zaručuje kupříkladu čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (...), jímž je Česká republika vázána (...)

V přeneseném slova smyslu hovoří o právu na náhradu za nezákonný pobyt ve vazbě i ustanovení čl. 9 odst. 5 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (...), kde je stanoveno, že ‚každý, kdo se stal obětí nezákonného zatčení nebo vazby, má vymahatelné právo na náhradu‘.

## III.

Tímto přepjatě formalistickým až restriktivním výkladem příslušných ustanovení [zákona o odpovědnosti za škodu] (ze strany soudu) došlo k faktickému znemožnění domáhat se soudní ochrany práv žalobkyně, která napadeným rozsudkem *de facto* nebyla připuštěna do řízení o náhradu škody způsobené při výkonu veřejné moci, a nebylo jí tak umožněno narovnáni nepřímo způsobené ‚krivdy‘ na jejich členech. Použitý způsob výkladu hmotně právních norem nadepsaným soudem je dle názoru žalobkyně v rozporu s idejemi či principy fungování právního státu (...) Dovedeno *ad absurdum*, lze si velmi snadno představit situaci likvidace mnoha obchodních společností (či obecně právnických osob) ze strany státu – formálně odůvodněné chybějící aktivní legitimací v rámci odškodňovacího řízení. Pokud je vedeno trestní stíhání proti statutárnímu orgánu obchodní společnosti, není tato společnost nikdy účastníkem trestního řízení (...), což na druhé straně nikterak nevylučuje, že společnosti nevzniká v důsledku takového trestního řízení škoda.

V daném případě je nespravedlnost takového výkladu umocněna skutečností, že společnost žalobkyně byla náhlým, nevizovaným postupem policie zbavena veškerého účinného lidského potenciálu. Bylo jí znemožněno hradit své i nejběžnější náklady. Bezohledným postupem bylo znemožněno hradit platby telefonním operátorům či leasingové splátky na automobily (...). Finanční prostředky společnosti byly zabaveny, nebylo umožněno, natož učiněno, žádné opatření k odvrácení bezprostředně hrozící škody, která v příčinné souvislosti vzápětí zákonitě vznikla. Tato škoda žalobkyni, potažmo jejím společníkům, vznikla přímým zásahem státních orgánů. Tento zásah byl dalším úředním šetřením aprobevován jako (...) nezákonný.

(...)

Byl to stát, kdo svým postupem způsobil žalobkyni škodu. Společnost, tvořená z hlediska lidských zdrojů výlučně společníky (mj. postiženými vytykávaným postupem státu), se domáhá, aby škoda



byla nahrazena. Napadané rozhodnutí právně podřazuje uplatněný nárok pod [zákon o odpovědnosti za škodu] a formalisticky dovozuje, že poškozená společnost žalobkyně není k podání žaloby kompetentní a že stát za následky takovýchto excesů tedy faktickou odpovědnost nenese a nikdy nést nemusí.

[Tento výsledek] svým nepřijatelným formalismem představuje vulgární způsob zproštění se jakékoliv odpovědnosti při výkonu veřejné moci. Žalobkyně v této souvislosti upozorňuje i na možný rozpor se zásadou legality obsaženou v ustanovení čl. 2 odst. LZPS.“

45. Městský soud rozsudkem ze dne 15. května 2012 odvolání stěžovatelské společnosti zamítl a potvrdil rozsudek soudu prvního stupně. Příslušné části rozsudku městského soudu zněly:

„Podle skutkového vyličení žaloby se žalobkyně domáhá náhrady škody způsobené jí ‚pobytem jednatele a dalšího společníka ve vazbě‘. (...) Žalobkyně tvrdí, že právě pobytem jednatele, resp. společníků ve vazbě byla její činnost zcela paralyzována a zbavena účinného lidského potenciálu. Dále žalobkyně v žalobě argumentuje zachováním lhůty k uplatnění nároku a poukazuje na ustanovení § 33 [zákonu o odpovědnosti za škodu] a v tomto směru na rozsudek ze dne 27. února 2009, jímž byl jednatel žalobkyně zproštěn obžaloby.

Žalobkyně v žalobě uplatnila celkem 4 samostatné nároky na náhradu škody, když tvrzenou škodou je: 1/ výdaje vzniklé neuhrazením telekomunikačních služeb 23 245 Kč v důsledku pobytu jednatele ve vazbě, 2/ snížení ceny zboží zabaveného v trestním řízení v důsledku jeho pětiletého uskladnění ve výši 61 887 364 Kč (po částečném zpětvzetí 59 104 681,37 Kč), 3/ odcizení vybavení kanceláře a zcizení osobních věcí v důsledku vazby jednatele ve výši 684 000 Kč a 4/ náhrada za zmařenou smlouvu o finančním leasingu vozidla v důsledku pobytu jednatele ve vazbě (...)

Podle skutkového vyličení žaloby je třeba nárok žalobkyně posoudit (jak také sama žalobkyně v žalobě poukazuje na ustanovení § 33 OdpŠk činí) jako nárok na náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě, resp. způsobené nezákonným rozhodnutím. Ustanovení § 9 odst. 1 OdpŠk pak jako osobu oprávněnou na náhradu škody z důvodu rozhodnutí o vazbě určuje toho, na němž byla vazba vykonána. Citované ustanovení určuje osobu oprávněnou [k náhradě] (...) jako osobu, která byla vazebně stíhána, což přichází v úvahu pouze u osoby fyzické. Toto ustanovení nepřipouští žádný jiný výklad osoby oprávněné. Rozhodně nelze za osobu, které vznikla tvrzená škoda v důsledku vazby, považovat obchodní společnost, jejíž jednatel (byť třeba jediný) a společník (byť třeba jediný) byl vazebně stíhán. Lze uzavřít, že je-li jako důvod (příčina škody) uplatněno vazební stíhání konkrétní osoby, pak je třeba nárok posoudit podle ustanovení § 9 OdpŠk, podle něhož tento nárok náleží pouze a výlučně této konkrétní fyzické osobě.

Byť žalobkyně (...) netvrdila, že jí škoda vznikla vlastním nezákonným trestním řízením vedeným proti jejímu jednatele a společníkům, přichází v úvahu posoudit nárok žalobkyně i z uvedeného důvodu. (...) V soudní praxi se již ustálil názor, že zastavení trestního stíhání nebo zproštění obžaloby (jak tomu bylo v tomto případě) má stejné důsledky jako zrušení nezákonného rozhodnutí podle ustanovení § 8 odst. 1 OdpŠk. Aktivně legitimován k takovému nároku je ‚účastník řízení‘, ve kterém bylo nezákonné rozhodnutí vydáno. V tomto případě není pochyb o tom, že sdělení obvinění (nezákonné rozhodnutí) stejně jako zproštění obžaloby (rozhodnutí zrušující nezákonné rozhodnutí) se týkalo fyzických osob, a to jednatele, případně společníka žalobkyně, kdy (...) tyto fyzické osoby byly účastníkem trestního řízení. Za účastníka trestního řízení nelze považovat žalobkyni jako osobu právnickou, neboť ta trestně stíhána nebyla. Nelze ji za takovou osobu považovat ani s přihlédnutím k faktu, že trestně stíhána fyzická osoba je jediným jednatelem, popř. společníkem obchodní společnosti. Je pravidlem, nikoliv výjimkou, že trestně stíhána fyzická osoba žije v určitém organizovaném společenství, má mnoho vazeb na jiné subjekty, ať už rodinné, pracovní, obchodní, společenské apod. povahy. Fyzická osoba tak může být členem, funkcionářem, statutárním zástupcem různých právnických osob, přičemž vliv této fyzické osoby může být v rámci této právnické osoby naprosto mimořádný, jedinečný či nezastupitelný. Je nepochybné, že v takovém případě trestní stíhání fyzické osoby má zásadní vliv či dopad do fungování osoby právnické. To však nemůže nic změnit na tom, že poškozenou osobou podle OdpŠk. z důvodu nezákonného rozhodnutí o sdělení obvinění je osoba, která byla trestně stíhána, tj. v tomto případě jednatel, resp. společník žalobkyně. Obdobnou problematikou se zabýval již Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 1956/2004, na který soud I. stupně správně poukázal v odůvodnění svého rozsudku. (...)

K požadavku žalobkyně na zaplacení náhrady škody, která vznikla ‚pětiletým uskladněním zboží‘, které bylo v průběhu trestního řízení ‚zabaveno‘, pak je třeba dodat, že kromě shora uvedeného nedostatku aktivní věcné legitimace žalobkyně není dána ani příčinná souvislost mezi nezákonným rozhodnutím o vazbě, popř. o sdělení obvinění směřujícím proti jednatele, resp. společníkům žalobkyně a tvrzenou škodou vzniklou v důsledku ‚pětiletého uskladnění zboží‘. Žalobkyně přitom jako důvod této škody netvrdila nic jiného než obecné tvrzení o vazebním stíhání, resp. trestním stíhání jejího jednatele, resp. společníka. Jestliže v trestním řízení bylo zajištěno zboží (...), které bylo následně jednatele žalobkyně (...) vráceno (...), nelze bez dalšího dovodit, že je dána odpovědnost státu (...) za ztrátu hodnoty

zboží v důsledku plynutí času. Samotné zproštění obžaloby v uvedeném trestním řízení nemůže vést k závěru, že všechny jednotlivé procesní úkony v trestním řízení provedené (tedy i zajištění zboží a jeho vrácení jednateli) byly nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávným úředním postupem (což ani žalobkyni nebylo tvrzeno).

Odvolací soud ze shora uvedeného důvodu považuje za správný závěr soudu I. stupně o nedostatku aktivní věcné legitimace žalobkyně. S nedostatkem aktivní věcné legitimace pak souvisí i správný právní závěr soudu I. stupně, že mezi tvrzenou škodou vzniklou žalobkyní a trestním stíháním jejího jednatele (společníka) není příčinná souvislost.“

46. Stěžovatelská společnost poté podala dovolání k Nejvyššímu soudu, v němž zopakovala argumenty uplatněné v odvolání k soudu druhého stupně (viz § 44 výše).

47. Nejvyšší soud usnesením ze dne 15. listopadu 2012 dovolání stěžovatelské společnosti odmítl jako nepřipustné. Mimo jiné při tom uvedl:

„Dojde-li k trestnímu stíhání určité osoby, jež není skončeno [odsouzením], je třeba nároky na náhradu škody, jež jí tímto vznikly, posoudit podle ustanovení o náhradě škody způsobené nezákonným rozhodnutím (...) Právo na náhradu škody vzniklé nezákonným rozhodnutím pak ustanovení § 7 zákona č. 82/1998 Sb. přiznává pouze účastníkům řízení, v němž bylo toto rozhodnutí vydáno (...) Soudní praxe proto dovodila, že obchodní společnost nemá nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím, která jí vznikla v důsledku trestního stíhání jejího jednatele (...)

Závěr odvolacího soudu, že žalující obchodní společnost není aktivně věcně legitimována ve sporu proti státu o náhradu škody způsobené výkonem vazby na jejím jednatele a společníkovi ani ve sporu o náhradu škody způsobené jejich trestním stíháním, je tudíž v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu, od níž se není důvodu odchylovat ani v projednávané věci. Vytýká-li dovolatelka odvolacímu soudu přepjatě formalistický výklad zákona č. 82/1998 Sb., dlužno uvést, že Listina základních práv a svobod přímý nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem nezakládá. Stanoví totiž, že podmínky a podrobnosti odpovědnosti státu za takto způsobenou škodu upravuje zákon (čl. 36 odst. 3, 4 Listiny základních práv a svobod), kterým je právě zákon [o odpovědnosti za škodu]. Ústavní soud přitom ve své rozhodovací praxi již dovodil, že čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod přiznává nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem pouze za splnění zákonem stanovených obecných podmínek, mezi něž náleží rovněž podmínka aktivní věcné legitimace poškozeného ve smyslu ustanovení § 7 odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb., potažmo též ustanovení § 9 odst. 1 uvedeného zákona (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 7. 2008, sp. zn. I. ÚS 216/07). Výklad právních norem upravujících odpovědnost státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím respektující zákonné vymezení aktivní věcné legitimace poškozeného je tudíž v souladu s ústavním pořádkem České republiky.“

48. Dne 16. ledna 2013 podala stěžovatelská společnost ústavní stížnost, v níž namítala porušení svého práva na spravedlivý proces a práva na pokojné užívání majetku. Znovu při tom vznesla argumenty uplatněné již v odvolání a dovolání (viz § 44 a 46 výše).

49. Ústavní soud usnesením ze dne 26. září 2013 (sp. zn. I. ÚS 267/13) ústavní stížnost odmítl jako zjevně neopodstatněnou, neboť došel k závěru, že soudy se s argumentací stěžovatelky řádně vypořádaly a jejich závěry nejevily známky libovůle. Příslušné části usnesení zněly:

„Stěžovatelka se v předmětném řízení domáhala náhrady škody podle [zákona o odpovědnosti za škodu], která jí dle jejího přesvědčení měla být způsobena nesprávným úředním postupem v podobě nezákonného pobytu jejího jediného jednatele (...) i dalšího společníka (...).

(...)

Z výše uvedeného je zjevné, že stěžovatelka v ústavní stížnosti předkládá argumentaci, kterou se obecné soudy důkladně zabývaly a řádně se s ní vypořádaly. Ústavní soud nezjistil, že by závěry obecných soudů jevíly známky nepřipustné libovůle. Nejvyšší soud se přitom věci zabýval i z pohledu ústavněprávního, kdy správně odkazuje na usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 216/07, jehož závěry lze vskutku vztáhnout i na věc nynější.

Vzhledem k výše uvedenému Ústavní soud musel považovat ústavní stížnost z ústavněprávního hlediska za zjevně neopodstatněnou (...)

#### IV. STÍŽNOST STĚŽOVATELSKÉ SPOLEČNOSTI K SOUDU

50. Dne 25. března 2014 podala stěžovatelská společnost stížnost k Soudu, v níž vznesla námitky založené na čl. 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy a dále na článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě.

51. V části formuláře stížnosti obsahující vyličení skutkových okolností stěžovatelská společnost uvedla, že její zboží, které bylo po dobu pěti let zajištěno, ztratilo hodnotu a bylo jí vráceno poškozené. Dále jí bylo odcizeno vybavení, které zůstalo v jejích kancelářích po zatčení jejího jednatele, neboť policie toto vybavení nijak nezabezpečila. Vzetí jejího jednatele do vazby a zajištění jejích finančních prostředků mělo za následek, že společnost nebyla schopna hradit účty za telekomunikační služby, což vedlo k nařízení exekuce na její majetek, ve které musela zaplatit nejen dlužnou jistinu, ale i zákonný úrok z prodlení a náklady exekuce. Ze stejného důvodu nebyla stěžovatelská společnost schopna ani hradit platby podle smlouvy o finančním leasingu (viz § 15 výše), za což jí byla uložena smluvní pokuta a ztratila možnost nabýt vozidlo do svého vlastnictví.

52. Ve výše uvedené části formuláře stěžovatelská společnost také výslovně nebo v podstatě zopakovala tvrzení vznesená v občanskoprávní žalobě a v odvolání k vnitrostátním orgánům (viz § 41 a 44 výše) a rovněž v dovolání a ústavní stížnosti (viz § 46 a 48 výše).

53. Jelikož se rozsah námítky stěžovatelské společnosti založené na článku 1 Protokolu č. 1 v řízení před Soudem stal sporným (viz § 126–149 níže), považuje Soud za vhodné citovat následující výňatky z formuláře stížnosti.

54. V části stížnosti obsahující popis namítaných porušení Úmluvy anebo jejích protokolů a příslušné argumenty na podporu stížnosti uvedla stěžovatelská společnost k porušením čl. 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy následující:

„Výše uvedeným přepjatě formalistickým až restriktivním výkladem příslušných ustanovení vnitrostátních zákonných norem (na všech úrovních soudní soustavy) došlo k faktickému znemožnění domáhat se soudní ochrany práv žalobkyně, která rozhodnutím soudu *de facto* nebyla připuštěna do řízení o náhradu škody způsobené při výkonu veřejné moci, a nebylo jí tak umožněno narovnání nepřímo způsobené „krivdy“ na jejích členech.

Evropský soud pro lidská práva dospěl ke stejnému závěru a shledal porušení těchto práv zakotvených v Úmluvě například ve věci *Tendam proti Španělsku* (stížnost č. 25720/05), kde v § 51 (mimo jiné) uvedl: „Článek 1 Protokolu č. 1 sice nezakotvuje právo osoby zproštěné obžaloby na odškodnění za jakoukoli újmu způsobenou zabavením jejího majetku ve fázi vyšetřování v rámci trestního řízení. Nicméně pokud orgány činné v trestním řízení zabaví majetek, musí přijmout přiměřená opatření nezbytná k jeho uchování, zejména vyhotovit soupis majetku a jeho stavu v okamžiku zabavení a v okamžiku jeho předání vlastníku zproštěnému obžaloby. Vnitrostátní právo dále musí umožňovat podání žaloby proti státu, kterou by bylo možné se domoci náhrady škody utrpěné v důsledku neuchování tohoto majetku v relativně dobrém stavu (viz *Karamitrov a ostatní proti Bulharsku*, § 77, který se vztahuje k čl. 13 Úmluvy, a *Novikov proti Rusku*, § 46). Dále je nezbytné, aby takové řízení (...) umožnilo (...) vlastníku zproštěnému obžaloby hájit se.“ V § 55 Soud dospěl k závěru, že vnitrostátní orgány, které nárok stěžovatele posuzovaly, nejenže nepřihlížely k odpovědnosti státní správy soudů, která za okolností daného případu vznikla, ale ani neumožnily stěžovateli získat odškodnění za újmu vzniklou v důsledku neochránění zabaveného majetku.

Ke stejným závěrům [dospěl] Soud i ve svých dřívějších rozhodnutích, zejména ve věci *Karamitrov a ostatní proti Bulharsku* (stížnost č. 53321/99), skutkově podobném případě, ve kterém konstatoval porušení všech práv, jichž se stěžovatelé ve stížnosti dovolávali (čl. 6 odst. 1 Úmluvy, článek 13 Úmluvy a článek 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě):“

55. Na podporu tvrzeného (tvrzených) porušení článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě stěžovatelská společnost v téže části formuláře stížnosti uvedla:

„V důsledku výše uvedeného jednání orgánů České republiky byla stěžovatelská společnost zcela paralyzována po dobu přibližně pěti let, zbavena (protiprávně) svého majetku, postižena nezákonným trestním stíháním svého jednatele a dalšího společníka, kteří [kvůli pobytu ve vazbě] nemohli činit žádná jednání ani kroky (...), aby účinně odvrátili nebo zmírnili škodu vzniklou stěžovatelce. Blíže k tomu viz shora citovaný rozsudek ve věci *Tendam proti Španělsku*, kdy bylo (mimo jiné) shledáno porušení článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Obdobným případem se Evropský soud zabýval také ve věci *Novikov proti Rusku* (stížnost č. 35989/02), kdy došel ve skutkově velmi podobné situaci k závěru, že byl porušen článek 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. V neposlední řadě je třeba zmínit také rozsudek ve věci *Karamitrov a ostatní proti Bulharsku* (stížnost č. 53321/99), kdy Soud ve skutkově obdobném případě

shledal porušení všech práv, jichž se stěžovatelé ve stížnosti dovolávali (čl. 6 odst. 1 Úmluvy, článek 13 Úmluvy a článek 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě).“

## RELEVANTNÍ PRÁVNÍ RÁMEC

### I. LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD

56. Článek 36 Listiny zní:

#### Článek 36

„(1) Každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.

(2) Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.

(3) Každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem.

(4) Podmínky a podrobnosti upravuje zákon.“

### II. RELEVANTNÍ PODÚSTAVNÍ PŘEDPISY

#### A. Trestní řád

57. Příslušná ustanovení trestního řádu (zákon č. 141/1961 Sb.) ve znění účinném v rozhodné době zněla:

#### § 48

„(1) Soud a v přípravném řízení státní zástupce zajištění zruší,

a) pomine-li důvod, pro který bylo nařízeno,

b) bylo-li trestní stíhání pravomocně zastaveno nebo skončilo-li pravomocným zprošťujícím rozsudkem, nebo

c) uplynuly-li čtyři měsíce ode dne, kdy nabyl právní moci rozsudek, jímž byl obžalovaný uznán vinným, nebo ode dne, kdy nabylo právní moci usnesení, jímž byla věc postoupena jinému orgánu.

(2) Zajištění je třeba omezit, ukáže-li se, že ho není třeba v rozsahu, v němž bylo nařízeno.

(3) Z důležitých důvodů může soud a v přípravném řízení státní zástupce na návrh obviněného povolit provedení úkonu, který se týká zajištěného majetku.

(4) Obviněný má právo kdykoliv žádat o zrušení nebo omezení zajištění; o této žádosti soud a v přípravném řízení státní zástupce, který o ní rozhoduje, vyrozumí poškozeného, jehož nárok byl zajištěn. Byla-li žádost zamítnuta, může ji obviněný, neuvede-li v ní nové důvody, opakovat až po uplynutí 30 dnů od právní moci takového rozhodnutí.“

#### § 78 odst. 1

„Kdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení, je povinen ji na vyzvání předložit soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu; je-li ji nutno pro účely trestního řízení zajistit, je povinen věc na vyzvání těmito orgány vydat. Při vyzvání je třeba ho upozornit na to, že nevyhoví-li výzvě, může mu být věc odňata, jakož i na jiné následky nevyhovění (§ 66).“

#### § 79 odst. 1

„Nebude-li věc důležitá pro trestní řízení na vyzvání vydána tím, kdo ji má u sebe, může mu být na příkaz předsedy senátu a v přípravném řízení na příkaz státního zástupce nebo policejního orgánu odňata. Policejní orgán potřebuje k vydání takového příkazu předchozí souhlas státního zástupce.“

#### § 80 odst. 1

„Není-li věci, která byla podle § 78 vydána nebo podle § 79 odňata, k dalšímu řízení už třeba a nepřichází-li v úvahu její propadnutí nebo zabrání, vrátí se tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata. (...)“

**§ 147 odst. 1**

„Při rozhodování o stížnosti přezkoumá nadřízený orgán

- a) správnost všech výroků napadeného usnesení (...), a
- b) řízení předcházející napadenému usnesení.“

**§ 347**

„(1) Je-li obviněný stíhán pro trestný čin, za který vzhledem k povaze a závažnosti činu a poměrům obviněného třeba očekávat uložení trestu propadnutí majetku, a je obava, že výkon tohoto trestu bude zmařen nebo ztížen, může soud a v přípravném řízení státní zástupce majetek obviněného zajistit. (...)

(2) Proti rozhodnutí o zajištění je přípustná stížnost.“

**§ 349<sup>1</sup>**

„(1) Soud a v přípravném řízení státní zástupce zajištění zruší nebo omezí, pomine-li důvod, pro který byly majetek nebo jeho určená část zajištěny, nebo není-li zajištění třeba v rozsahu, v němž bylo nařízeno.

(...)

(3) Obviněný má právo kdykoliv po právní moci usnesení o zajištění žádat o zrušení nebo omezení zajištění. O takové žádosti musí soud a v přípravném řízení státní zástupce neprodleně rozhodnout. Byla-li žádost zamítnuta, může ji obviněný, neuvede-li v ní nové důvody, opakovat až po uplynutí 30 dnů od právní moci rozhodnutí.

(...)“

**B. Zákon č. 279/2003 Sb. o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení**

58. Podle ustanovení § 10 odst. 1 je správce povinen právně jednat za účelem zabránění snížení hodnoty nebo zmenšení zajištěného majetku. Podle ustanovení § 10 odst. 2 je správce povinen movité věci, jež byly obviněným vydány nebo mu byly odňaty, rovněž řádně zabezpečit a chránit před znehodnocením, zejména před jejich poškozením, zničením, ztrátou, odcizením nebo zneužitím, a provést potřebné úkony směřující k uchování hodnoty věci.

**C. Zákon o odpovědnosti za škodu**

59. Příslušná ustanovení zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (zákon č. 82/1998 Sb.) zněla:

**§ 5**

„Stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu, která byla způsobena

- a) rozhodnutím, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním,
- b) nesprávným úředním postupem.“

**§ 7 odst. 1**

„Právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím mají účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda.“

**§ 8 odst. 1**

„Nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno (...).“

**§ 9 odst. 1**

„Právo na náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě má také ten, na němž byla vazba vykonána, jestliže bylo proti němu trestní stíhání zastaveno, jestliže byl obžaloby zproštěn nebo jestliže byla věc postoupena jinému orgánu.“

**§ 13**

„(1) Stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě.

<sup>1</sup> Doplněn do TrŘ s účinností od 1. června 2015 zákonem č. 86/2015 Sb.

(2) Právo na náhradu škody má ten, jemuž byla nesprávným úředním postupem způsobena škoda.“

60. Ustanovení § 14 a 15 upravují předběžné projednání, které musí poškozený využít před tím, než podá žalobu k civilnímu soudu. Nárok na náhradu škody musí být zejména nejprve uplatněn u příslušného úřadu podle § 6 zákona, kterým je Ministerstvo spravedlnosti, pakliže škoda vznikla v občanském soudním řízení nebo trestním řízení.

61. Podle ustanovení § 15 odst. 2 se poškozený může domáhat náhrady škody u soudu pouze tehdy, pokud do šesti měsíců ode dne uplatnění u příslušného úřadu nebyl jeho nárok plně uspokojen.

62. Podle ustanovení § 32 odst. 1 se nárok na náhradu škody podle tohoto zákona promlčí za tři roky ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá. Je-li podmínkou pro uplatnění práva na náhradu škody zrušení rozhodnutí, běží promlčecí doba ode dne doručení (oznámení) zrušovacího rozhodnutí.

63. Ustanovení § 33 stanoví, že nárok na náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě, trestu nebo ochranném opatření se promlčí za dva roky ode dne právní moci zprošťujícího rozhodnutí, rozhodnutí, jímž bylo trestní řízení zastaveno, zrušujícího rozhodnutí, rozhodnutí, jímž byla věc postoupena jinému orgánu, nebo rozhodnutí odsuzujícího k mírnějšímu trestu.

64. Podle § 35 zákonná promlčecí lhůta neběží do skončení předběžného projednání nároku (viz § 60 výše).

#### **D. Občanský soudní řád**

65. Podle ustanovení § 79 odst. 1 občanského soudního řádu (zákon č. 99/1963 Sb.) musí návrh obsahovat mimo jiné vyličení relevantních (rozhodujících) skutečností, označení důkazů, jichž se navrhovatel dovolává, a musí z něj být patrné, čeho se domáhá.

66. Podle ustanovení § 118b musejí účastníci řízení uvést rozhodné skutečnosti a označit důkazy k jejich prokázání do určité fáze řízení nebo ve lhůtě, kterou jim soud poskytne k doplnění skutkových tvrzení, navržení důkazů nebo splnění dalších procesních povinností. K později uvedeným skutečnostem a označeným důkazům smí soud přihlédnout, jen má-li jimi být zpochybněna věrohodnost provedených důkazů a jestliže nastaly po příslušné fázi řízení, účastník je nemohl bez své viny uvést včas nebo byly předloženy na výzvu soudu.

67. Ustanovení § 153 zní:

„(1) Soud rozhoduje na základě zjištěného skutkového stavu věci.

(2) Soud může překročit návrhy účastníků a přisoudit něco jiného nebo více, než čeho se domáhají, jen tehdy, jestliže řízení bylo možno zahájit i bez návrhu, nebo jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky.“

### **III. RELEVANTNÍ PRAXE**

#### **A. Judikatura Nejvyššího soudu**

##### *1. Judikatura týkající se zákona o odpovědnosti za škodu*

68. Nejvyšší soud v řadě rozhodnutí judikoval (zejména sp. zn. 25 Cdo 1956/2004 ze dne 15. prosince 2005, 30 Cdo 2767/2013 ze dne 26. srpna 2014 a 30 Cdo 4086/2015 ze dne 8. března 2016), že žalobce postrádá aktivní věcnou legitimaci ve sporu proti státu o náhradu škody způsobenou nezákonným rozhodnutím vydaným v řízení, jehož nebyl účastníkem. První z citovaných rozhodnutí se týkalo případu, ve kterém vznikla obchodní společnosti škoda v důsledku rozhodnutí vydaného v trestním řízení proti jejímu jednateři.

69. V rozsudku sp. zn. 25 Cdo 356/2003 ze dne 26. května 2004 Nejvyšší soud uvedl:

„(...) nesprávný úřední postup orgánu státu [byl správně shledán] v tom, že věci, které byly odňaty obviněnému (...) v rámci trestního řízení, podlehly v době úschovy zkáze a nemohly být vráceny (...)“

70. V rozsudku sp. zn. 25 Cdo 2809/2006 ze dne 19. února 2009 Nejvyšší soud uvedl:

„Právo na náhradu škody má ten, jemuž byla nesprávným úředním postupem způsobena škoda, a to kdykoliv bez ohledu na svou účast v řízení.“

71. V rozsudku sp. zn. 25 Cdo 1627/2008 ze dne 21. října 2010 Nejvyšší soud rozhodl, že nesprávným úředním postupem je i okolnost, že zajištěné věci nebyly chráněny před poškozením či ztrátou a že osobou aktivně legitimovanou uplatnit nárok na náhradu škody je nejenom účastník řízení, v němž k úřednímu postupu došlo, ale kdokoli, komu tím skutečně vznikla škoda.

72. V rozsudku sp. zn. 30 Cdo 3310/2013 ze dne 24. června 2015 Nejvyšší soud rozhodl, že nebylo-li v přiměřené lhůtě po zproštění obžaloby v trestním řízení zrušeno rozhodnutí o zajištění věci, může se rovněž jednat o nesprávný úřední postup podle § 13 odst. 1 zákona o odpovědnosti za škodu.

## 2. *Judikatura týkající se občanského soudního řádu*

73. V rozsudku sp. zn. 25 Cdo 1607/2008 ze dne 18. listopadu 2010 Nejvyšší soud uvedl:

„Ve sporném [občanskoprávním] řízení ovládaném dispoziční zásadou (která se neuplatní pouze ve věcech vyjmenovaných v § 153 odst. 2 o. s. ř.) platí, že soud je vázán žalobou, tedy tím, jak žalobce předmět řízení vymezil. Vymezením předmětu řízení v žalobě se rozumí vyličení skutečností (skutkových tvrzení), z nichž je odvozen žalobní požadavek. Právní charakteristika vyličených skutkových tvrzení není součástí vymezení předmětu řízení a žalobce ji není povinen uvádět; případná právní kvalifikace žalobního požadavku není pro soud závazná. Pokud soud rozhoduje o nároku na plnění na základě skutkových zjištění umožňujících podřadit uplatněný nárok po právní stránce pod jinou hmotněprávní normu než uvedenou žalobcem, je jeho povinností věc podle příslušných zákonných ustanovení posoudit a o nároku rozhodnout bez ohledu na to, jaký právní důvod požadovaného plnění žalobce uvádí. Jestliže na základě zjištěného skutkového stavu lze žalobci přiznat plnění, jehož se domáhá, byť z jiného právního důvodu, než byl vymezen v žalobě, nemůže soud žalobu zamítnout, nýbrž musí žalobci plnění přiznat. Nepřípustným překročením návrhu a porušením dispoziční zásady řízení by bylo pouze přiznání jiného nebo většího plnění, než kterého se žalobce dle žalobního petitu domáhal, nebo přiznání plnění na základě jiného skutkového stavu, než který byl v žalobě vyličen a byl předmětem dokazování (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2003, sp. zn. 25 Cdo 1934/2001).

V daném případě byl žalobou uplatněn nárok na peněžité plnění vycházející ze skutkového tvrzení, že žalobkyni není a nebylo umožněno užívání nemovitostí, jejichž je podílovou spoluvlastnicí, neboť tyto nemovitosti užívá žalovaná 2) se svým manželem a žalovaná 3). Pokud dle odvolacího soudu je za těchto okolností nárok žalobkyně nutno posoudit podle hmotněprávních norem upravujících nárok na vydání plnění z bezdůvodného obohacení, nikoli z hlediska zákonných ustanovení upravujících odpovědnost za škodu, jedná se totiž o odlišnou právní kvalifikaci uplatněného nároku, skutkový základ zůstává nezměněn. Rozdíl mezi nárokem na vydání plnění z bezdůvodného obohacení a nárokem na náhradu škody (...) nemůže být důvodem pro zamítnutí žaloby z důvodu odlišné právní kvalifikace žalobního požadavku. Pokud tedy odvolací soud zamítl žalobu s odůvodněním, že v daném případě nelze uplatnit nárok na náhradu škody, nýbrž nárok na vydání plnění z bezdůvodného obohacení, aniž by se zabýval splněním předpokladů pro přiznání žalobního nároku z titulu bezdůvodného obohacení, je jeho právní posouzení věci neúplné, tudíž nesprávné.“

74. V rozsudku sp. zn. 32 Cdo 4778/2010 ze dne 23. března 2011 Nejvyšší soud judikoval:

„Podle ustanovení § 153 odst. 2 o. s. ř. soud může překročit návrhy účastníků a přisoudit něco jiného nebo více, než čeho se domáhají, jen tehdy, jestliže řízení bylo možno zahájit i bez návrhu, nebo jestliže z právního předpisu vyplývá způsob vypořádání vztahu mezi účastníky. Ve sporném [občanskoprávním] řízení ovládaném dispoziční zásadou je tedy soud, až na zákonem stanovené výjimky, vázán žalobou, tedy tím, jak žalobce vymezil předmět řízení; nárok uplatněný žalobou je vymezen vyličením skutkových okolností, z nichž žalobce nárok dovozuje (právní důvod nároku), a žalobním návrhem (petitem). Právní kvalifikace uplatněného nároku (stipulace) není obligatorní náležitostí žaloby (srov. § 79 odst. 1 o. s. ř.). Je-li přesto v žalobě obsažena, není pro soud závazná; je povinností soudu (v duchu zásady „*iura novit curia*“) vyhledat normu hmotného práva, [která] (...) odpovídá zjištěnému skutkovému stavu věci, a uplatněný nárok posoudit podle této normy, bez zřetele na to, jaké právní posouzení věci prosazoval žalobce. Překročením návrhu a porušením dispoziční zásady by bylo pouze přiznání jiného plnění, než které žalobce v žalobním petitu požadoval, nebo přiznání plnění na základě jiného skutkového stavu, než který byl tvrzen v žalobě a byl předmětem dokazování. (...) [P]roto (...) je-li žalobou uplatněn nárok na peněžité plnění, vycházející ze skutkového tvrzení, že na základě smlouvy o nájmu nebytových prostor žalovaná užívala nebytové prostory, avšak žalobci za to od ní neobdrželi (...) (nájemné), avšak podle názoru soudu je nájemní smlouva neplatná a jiný důvod užívání není tvrzen, není změnou skutkového stavu vymezeného v žalobě, posoudí-li soud nárok žalobců na zaplacení požadované částky podle hmotněprávních norem upravujících nárok na vydání (...) bezdůvodného obohacení.“

**B. Judikatura Ústavního soudu**

75. V nálezu sp. zn. I. ÚS 201/01 ze dne 10. října 2001 se Ústavní soud zabýval ústavní stížností obchodní společnosti proti policejnímu zásahu spočívajícímu v prohlídce obchodních prostor společnosti a zajištění jejích dokumentů. Ústavní soud shledal porušení práv společnosti a přikázal policii obnovit stav před porušením a navrátit zajištěné dokumenty. Na odůvodnění nálezu pak Ústavní soud navázal v dalších rozhodnutích (viz např. sp. zn. II. ÚS 298/05 ze dne 6. října 2005, II. ÚS 362/06 ze dne 1. listopadu 2006, IV. ÚS 3370/10 ze dne 23. února 2012 a II. ÚS 2979/10 ze dne 29. března 2012).

**PRÁVNÍ POSOUZENÍ****I. ROZSAH VĚCI VYMEZENÝ SENÁTEM**

76. Stěžovatelská společnost vznesla námitky založené na čl. 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy a článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě (viz § 50–55 výše). Příslušné části těchto článků znějí:

**Článek 6 (právo na spravedlivý proces)**

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě (...) projednána (...) soudem, (...) který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích...“

**Článek 13 (právo na účinné opravné prostředky)**

„Každý, jehož práva a svobody přiznané touto Úmluvou byly porušeny, musí mít účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.“

**Článek 1 Protokolu č. 1 (ochrana vlastnictví)**

„Každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva.“

Předchozí ustanovení nebrání právu států přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut.“

77. Senát ve svém rozsudku vymezil námitku (námitky) podle článku 1 Protokolu č. 1 následujícím způsobem (viz *FU QUAN, s. r. o. proti České republice*, č. 24827/14, rozsudek ze dne 17. března 2022, § 45, 50, 59 a 70):

„45. Stěžovatelská společnost namítá, že po dobu téměř pěti let byla paralyzována její činnost a že byla v důsledku postupu orgánů v trestním řízení vedeném proti jejímu jednání a společníkovi protiprávně zbavena svého majetku, aniž by měla možnost odvrátit nebo zmírnit škodu, která jí následkem toho vznikla.“

(...)

50. Soud (...) zdůrazňuje, že hlavním předmětem projednávané stížnosti není rozhodnutí o zajištění zboží stěžovatelské společnosti, nýbrž nemožnost získat náhradu za škodu na zboží, které v důsledku pět let trvajícího zajištění a plynutí času ztratilo svoji hodnotu.

(...)

59. Stěžovatelská společnost tvrdí, že byla protiprávně zbavena majetku v důsledku nezákonného trestního stíhání svých jediných dvou společníků, kteří byli po dobu dvou let drženi ve vazbě, čímž byla negativně ovlivněna a ‚paralyzována‘ jejich činnost.

(...)

70. (...) Námitka stěžovatelské společnosti se týká způsobu, jakým bylo se zajištěným zbožím nakládáno během trestního řízení vedeného proti jejímu jednání a společníkovi, a škody vzniklé v důsledku jeho dlouhodobého skladování. (...)“

78. Námitky založené na čl. 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy senát vymezil takto (tamtéž, § 76):

„76. Stěžovatelská společnost dále na poli čl. 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy namítá přepjatě formalistický a restriktivní výklad příslušných ustanovení zákona o odpovědnosti za škodu, v jehož



důsledku jí vnitrostátní soudy odepřely přístup k soudu za účelem uplatnění nároku na náhradu škody způsobené při výkonu veřejné moci státem, který zajištěné zboží neochránil.“

79. Vláda namítla, že stěžovatelská společnost nevyčerpala všechny vnitrostátní právní prostředky nápravy, neboť v řízení o náhradě škody (viz § 36–49 výše) neoznačila příčinu vzniku škody tak, jak to vyžadovala vnitrostátní judikatura, a znemožnila tak vnitrostátním soudům zhodnotit, zda jsou její nároky opodstatněné. Kromě toho mohla stěžovatelská společnost i po zamítnutí své žaloby podat žalobu novou, v níž by příčinu škody konkretizovala. Tuto možnost měla stěžovatelská společnost ještě čtyři měsíce poté, co nabylo usnesení vydané v řízení o náhradě škody právní moci (tamtéž, § 46–47).

80. Senát byl toho názoru, že hlavním předmětem stížnosti byla nemožnost získat náhradu škody na zboží stěžovatelské společnosti, které ztratilo hodnotu v důsledku pět let trvajícího zajištění a plynutí času (viz tamtéž, § 50). Následně senát konstatoval, že stěžovatelská společnost podala žalobu o náhradu škody způsobené při výkonu veřejné moci, aniž by výslovně specifikovala, zda byla podle jejího názoru způsobena nezákonným rozhodnutím, anebo nesprávným úředním postupem, což jsou dva možné zákonem upravené žalobní důvody. Dle názoru senátu nicméně z žaloby jasně vyplývalo, že stěžovatelská společnost požadovala náhradu škody za snížení hodnoty zboží zajištěného státem v rámci trestního řízení a že bylo na vnitrostátních soudech, aby s použitím zásady *iura novit curia* podřadily stěžovatelskou společnost vyličený skutkový stav případu pod příslušná ustanovení zákona o odpovědnosti za škodu, a mohly tak její nároky věcně projednat (tamtéž, § 52). Senát proto zamítl námitku vlády stran nevyčerpání prostředků nápravy a shledal porušení článku 1 Protokolu č. 1, když konstatoval, že neexistovaly ospravedlnitelné důvody zdržovat zboží stěžovatelské společnosti ještě téměř rok a půl poté, co byli její jednatel a společník zproštěni obžaloby (tamtéž, § 57 a § 74–75).

81. Vzhledem k tomuto závěru senát nepovažoval za nutné samostatně rozhodovat o námitkách založených na čl. 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy (tamtéž, § 77).

## II. PŘEDBĚŽNÁ NÁMITKA VLÁDY VZNESENÁ PŘED VELKÝM SENÁTEM

82. Vláda svoji předběžnou námitku před velkým senátem zopakovala a uvedla, že námitka stěžovatelské společnosti založená na článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě je nepřijatelná pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy (viz § 79 výše). Dále prohlásila, že z téhož důvodu nedošlo ani k porušení práv stěžovatelské společnosti podle čl. 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy.

## III. K TVRZENÝM PORUŠENÍM ČL. 6 ODS. 1 A ČLÁNKU 13 ÚMLUVY

### A. Úvodní poznámky

83. Velký senát konstatuje, že stěžovatelská společnost na poli čl. 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy namítala, že jí byl v důsledku formalistického a zužujícího výkladu vnitrostátního práva soudy odepřen přístup k soudu (viz § 54 a 78 výše).

84. Ačkoli senát dospěl k závěru o porušení článku 1 Protokolu č. 1 a prohlásil, že o stížnostních námitkách založených na čl. 6 odst. 1 a článku 13 není třeba samostatně rozhodovat (viz § 80–81 výše), velký senát považuje za vhodné vypořádat se nejprve s těmito námitkami, neboť tvořily jádro stížnosti podané stěžovatelskou společností k Soudu (viz § 54 výše).

85. Soud nejprve připomíná, že záruky vyplývající z čl. 6 odst. 1 jsou přísnější než ty, které nabízí článek 13 (viz *Kudla proti Polsku*, č. 30210/96, rozsudek velkého senátu ze dne 26. října 2000, § 146), a konstatuje, že námitku stěžovatelské společnosti založenou na článku 13 je třeba považovat za absorbovanou její stížnostní námitkou podle čl. 6 odst. 1.

86. Je pravda, že ve věci *Karamitrov a ostatní proti Bulharsku*, č. 53321/99, rozsudek ze dne 10. ledna 2008, § 75–79 – jedné z těch, které stěžovatelská společnost citovala ve své stížnosti (viz § 54–55 výše) – Soud řešil obdobnou otázku podle článku 13 Úmluvy ve spojení s článkem 1 Protokolu č. 1. Nicméně nyní projednávaná věc se na rozdíl od případu *Karamitrov a ostatní* (§ 62) netýká „absence

substantivního práva na podání žaloby podle vnitrostátního práva“, neboť nelze tvrdit, že by právo domáhat se náhrady škody způsobené tím, že státní orgány řádně nepečovaly o zajištěný majetek nebo bez zbytečného odkladu nezrušily zajištění, nebylo vnitrostátním právem uznáno. Naopak, zákon o odpovědnosti za škodu možnost domáhat se náhrady škody z těchto důvodů upravoval (viz § 59 a 69–72 výše).

87. Jelikož tedy otázka použitelnosti čl. 6 odst. 1 v projednávané věci nevystává, Soud zhodnotí tuto část stížnosti pouze na základě uvedeného článku.

88. Soud konstatuje, že vládou vznesená předběžná námitka nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy je úzce spjata s odůvodněností námitky založené na čl. 6 odst. 1, konkrétně s posouzením otázky, zda byl stěžovatelské společnosti odepřen přístup k soudu (viz § 82 výše). Soud proto na tomto místě zopakuje tvrzení účastníků vztahující se k této námitce (viz § 89–112 níže).

## **B. Podání účastníků řízení**

### *1. Vláda*

89. Vláda svoji námitku nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy před velkým senátem založila výlučně na tvrzení, že stěžovatelská společnost řádně nevyužila občanskoprávní žalobu, kterou měla k dispozici podle zákona o odpovědnosti za škodu. Stěžovatelská společnost podle názoru vlády konkrétně neoznačila řádným způsobem důvody, pro které se obrátila na vnitrostátní soudy, a nevylicila rozhodující skutečnosti, o které opírala svůj nárok, zejména skutkové okolnosti, které údajně zakládaly „nesprávný úřední postup“ ve vztahu k zajištěnému zboží, jak to vyžadovalo ustanovení § 79 občanského soudního řádu (viz § 65 výše).

90. Vláda uvedla, že ustanovení § 5 zákona o odpovědnosti za škodu upravovalo dvě samostatné a odlišné možnosti, jak se domoci náhrady škody způsobené státem: první se týkal škody způsobené nezákonným rozhodnutím vydaným v občanském soudním řízení, správním řízení nebo trestním řízení a druhý škody způsobené nesprávným úředním postupem (viz § 59 výše).

91. Nárok na náhradu škody způsobené rozhodnutím však mohl podle zákona uplatnit pouze ten, kdo byl účastníkem řízení, v němž bylo toto rozhodnutí vydáno, zatímco náhrady škody způsobené nesprávným úředním postupem se mohl domáhat kdokoli, komu byla tímto postupem způsobena škoda (viz § 7 odst. 1 a § 13 odst. 2 zákona o odpovědnosti za škodu v § 59 výše). Zákon dále výslovně stanovil, že byla-li škoda způsobena rozhodnutím o vazbě a osoba vzatá do vazby byla později zproštěna obžaloby, nárok na náhradu škody mohla uplatnit pouze tato osoba; jednalo se o zvláštní případ nároku na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím (viz § 9 odst. 1 zákona o odpovědnosti za škodu v § 59 výše).

92. Výše uvedené závěry vyplývaly i z tehdejší ustálené judikatury Nejvyššího soudu (viz § 68 a 70 výše), podle níž nesprávný úřední postup představovala i okolnost, že stát o věci zajištěné v rámci trestního řízení řádně nepečoval nebo že tyto věci nebyly vráceny v přiměřené lhůtě (viz § 69 a 71–72 výše). Nárok na náhradu škody vzniklé tímto způsobem mohl proto uplatnit vlastník těchto věcí bez ohledu na skutečnost, zda byl účastníkem příslušného trestního řízení.

93. Vláda s poukazem na určité pasáže podání a návrhů stěžovatelské společnosti ve vnitrostátním řízení o náhradě škody argumentovala, že tato podání a návrhy byly jako celek založeny převážně na tvrzení, že společnosti vznikla škoda v důsledku vzetí obou jejích společníků do vazby, čímž byla paralyzována její činnost (písmeno a)). Bylo to zřejmé zejména z výslovného odkazu stěžovatelské společnosti na ustanovení § 33 zákona o odpovědnosti za škodu, který upravoval promlčení nároku na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím (viz § 41 a 63 výše).

94. Nicméně vzhledem k výslovné formulaci ustanovení § 7 odst. 1 zákona o odpovědnosti za škodu (viz § 59 výše) a ustálené judikatuře Nejvyššího soudu (viz § 68 výše) byla žaloba stěžovatelské společnosti od počátku odsouzena k neúspěchu. Jelikož stěžovatelská společnost přičítala tvrzenou škodu rozhodnutí o vzetí obou svých společníků do vazby, vnitrostátní soudy její žalobu posoudily jako žalobu o náhradu škody způsobenou rozhodnutím, k jejímuž podání byli legitimováni pouze účastníci řízení, ve kterém bylo toto rozhodnutí vydáno. Dospěly proto k závěru, že stěžovatelská společnost postrádá aktivní legitimaci, a její žalobu zamítly. Vláda také poukázala na skutečnost, že jednatel stěžovatelské společnosti uspěl se svým nárokem na náhradu ztráty na výdělků za dobu pobytu ve vazbě

(viz § 35 výše), neboť o jeho aktivní legitimaci jakožto účastníka trestního řízení, ve kterém bylo rozhodnutí o vazbě vydáno, nebylo sporu.

95. Vláda dále tvrdila, že stěžovatelská společnost ve vnitrostátním řízení ani v řízení před Soudem nepředložila žádný důkaz o tom, že by její zajištěné zboží bylo skutečně poškozeno a že by škoda byla způsobena nedostatečnou péčí o ně ze strany státu.

96. Stěžovatelská společnost ještě i ve stížnosti k Soudu stále tvrdila, že vnitrostátní orgány založily své závěry na „přepjatě formalistickém výkladu“ zákona o odpovědnosti za škodu a opakovala své tvrzení z vnitrostátního řízení, že v dané situaci byla společnost v přeneseném slova smyslu také vazebně stíhána, neboť veškerý její osobní substrát se nacházel ve vazbě (viz § 52 s odkazem na § 44 výše). Podle stěžovatelské společnosti z toho vyplývalo, že soudy jí měly aktivní legitimaci k podání žaloby na náhradu škody způsobené rozhodnutím přiznat.

97. Teprve v replice k prvotnímu stanovisku vlády před senátem začala stěžovatelská společnost poprvé tvrdit, že vnitrostátní soudy měly její žalobu posoudit jako žalobu o náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem (viz § 106 níže).

98. Senát se s tímto tvrzením ztotožnil a v rozsudku uvedl, že z žaloby zjevně vyplývalo, že stěžovatelská společnost se domáhá náhrady za znehodnocení svého zboží zajištěného v trestním řízení a že vnitrostátní soudy měly v souladu se zásadou *iura novit curia* věc podřadit pod příslušná ustanovení zákona o odpovědnosti za škodu (viz § 80 výše).

99. Pokud jde o zmiňovanou zásadu, vláda poukázala na mantinely jejího použití Soudem vyplývající z jeho judikatury (citovala věci *Radomilja a ostatní proti Chorvatsku*, č. 37685/10 a 22768/12, rozsudek velkého senátu ze dne 20. března 2018, § 121; *S. M. proti Chorvatsku*, č. 60561/14, rozsudek velkého senátu ze dne 25. června 2020, § 219), podle níž je uplatnění této zásady omezeno skutkovými okolnostmi vyličenými stěžovatelem. Vláda upozornila, že stejné omezení platí i pro vnitrostátní soudy. Nelze jim proto vytýkat, že stěžovatelské společnosti nárok na náhradu škody nepřiznaly. Neučinily tak z následujících dvou důvodů.

100. Zaprvé, stěžovatelská společnost se na vnitrostátní úrovni nikdy výslovně nedomáhala náhrady škody způsobené nesprávným úředním postupem. A zadruhé, nikdy nepředložila jediný důkaz o tom, že zajištěné zboží bylo během zajištění poškozeno nebo že existovala příčinná souvislost mezi jednáním (nekonáním) příslušných státních orgánů a znehodnocením zboží.

101. Za těchto okolností a vzhledem k tomu, že stěžovatelská společnost svůj nárok vztahující se ke znehodnocení zboží nedoložila žádnými důkazy, by vnitrostátní soudy přiznáním náhrady učinily přesně to, co nesměly, totiž vyšly ze skutkových okolností, které stěžovatelská společnost netvrdila, a založily své rozhodnutí na skutkovém stavu, na který její občanskoprávní žaloba nedopadala.

102. I kdyby tedy vnitrostátní soudy posoudily žalobu stěžovatelské společnosti jako žalobu založenou na nesprávném úředním postupu, musely by ji zamítnout pro naprostý nedostatek důkazů.

103. Vláda uzavřela, že vnitrostátním právním prostředkem nápravy, který měla stěžovatelská společnost k dispozici, byla žaloba o náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem podle ustanovení § 5 písm. b) a § 13 zákona o odpovědnosti za škodu (viz § 59 výše). Pokud by tento prostředek nápravy byl řádně využit a doložen dostatečnými důkazy, mohl stěžovatelské společnosti zajistit náhradu za jakýkoli nesprávný úřední postup související se zajištěním jejího zboží. Stěžovatelská společnost však a) tento nárok na vnitrostátní úrovni nikdy výslovně neuplatnila, b) opakovaně odkázala na jiný typ žaloby, konkrétně žalobu o náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím, a c) nekonkretizovala skutečnosti, které měly představovat nesprávný úřední postup, tj. nepředložila žádné relevantní důkazy. Nesplnila tak procesní požadavky spojené s tímto prostředkem nápravy podle vnitrostátního práva.

104. Výše uvedená tvrzení (viz § 90–103) také znamenala, že skutečnost, že vnitrostátní soudy za daných okolností žalobu stěžovatelské společnosti právně posoudily jako žalobu o náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím, nemůže být považována za omezení práva na přístup k soudu, kterým bylo zasaženo do samé podstaty tohoto práva.

## 2. Stěžovatelská společnost

105. Stěžovatelská společnost zopakovala svá tvrzení vznesená před senátem a odvolala se na jeho závěry týkající se námitky nevyčerpání prostředků nápravy podané vládou (viz § 80 výše).

106. Stěžovatelská společnost zejména uvedla, že vnitrostátní soudy byly povinny její občanskoprávní žalobu podanou podle zákona o odpovědnosti za škodu posoudit podle jiného zákonného ustanovení, což ale neučinily (viz *FU QUAN, s. r. o.*, cit. výše, § 48). Přesněji řečeno, všechny relevantní skutkové okolnosti týkající se příčiny vzniku škody a její výše byly vyličený. Tyto skutkové okolnosti mohly a měly být posouzeny z hlediska podmínek odpovědnosti státu za nesprávný úřední postup podle ustanovení § 13 zákona o odpovědnosti za škodu, a nikoli podmínek odpovědnosti za nezákonné rozhodnutí podle § 7 a 9 tohoto zákona (viz § 59 výše), jíž se údajně mohl domáhat jen účastník řízení, ve kterém byla tato rozhodnutí vydána. Všechny vnitrostátní soudy však žalobu stěžovatelské společnosti (a příslušné právo) vyložily přepjatě formalistickým a nadměrně restriktivním způsobem tak, takže žaloba mohla být zamítnuta z procesních důvodů, a sice pro údajný nedostatek aktivní legitimace. Stěžovatelské společnosti tím bylo znemožněno domáhat se soudní ochrany svých práv.

107. Stěžovatelská společnost dále odkázala na pasáž z usnesení Ústavního soudu, v níž tento soud uvedl, že se společnost „domáhala náhrady škody podle [zákonu o odpovědnosti za škodu], která byla podle stěžovatelky způsobena nesprávným úředním postupem ve formě nezákonné vazby jejího jediného jednatele (...) a jejího dalšího společníka“ (viz § 49 výše). Podle názoru stěžovatelské společnosti to znamenalo, že Ústavní soud uznal, že její žaloba byla založena na nesprávném úředním postupu.

108. Stěžovatelská společnost nesouhlasila se závěrem senátu, že není třeba zabývat se jejími stížnostními námitkami založenými na čl. 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy. Tvrdila, že senát se těmito námitkami měl zabývat a věcně je posoudit.

### 3. Vedlejší účastníci

#### (a) Vláda Slovinské republiky

109. Slovinská vláda uvedla, že Soud by měl i při posuzování otázky vyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy postupovat opatrně, aby nepřekročil meze své jurisdikce tím, že by svým názorem v otázce použití vnitrostátního práva nahrazoval názor vnitrostátních soudů, a stavěl se tak do role soudu čtvrté instance.

110. Slovinská vláda dále podotkla, že všem systémům občanského soudního řízení je společné, že žalobce musí tvrdit skutečnosti, o něž opírá svůj nárok a námitky (*onus proferendi*), a předložit důkazy, jimiž mohou být tyto skutečnosti prokázány (*onus probandi*). Případní stěžovatelé, kteří tak neučinili, nesplní procesní požadavky vnitrostátního práva, a tedy ani řádně nevyčerpají vnitrostátní právní prostředky nápravy.

#### (b) Vláda Polské republiky

111. Polská vláda taktéž zdůraznila povinnost stěžovatelů označit před vnitrostátními soudy skutečnosti, z nichž odvozují své nároky. Soud nemůže od vnitrostátních soudů očekávat, že pomohou účastníkům řízení přeformulovat své nároky a budou zjišťovat skutečnosti na jejich podporu, neboť takový postup by byl v rozporu s jednou ze základních zásad občanského soudního řízení platnou ve všech členských státech Rady Evropy, a sice zásadou rovnosti účastníků řízení.

112. Polská vláda rovněž varovala před příliš benevolentním přístupem v otázce vyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy, který by mohl na jedné straně zbavit žalovaný stát možnosti zareagovat na porušení Úmluvy nebo hrozbu takového porušení a na druhé straně vést k tomu, že by se Soud fakticky ujal meritorního rozhodování věci, k čemuž není podle Úmluvy oprávněn. Soud by měl namísto toho spíše zkoumat, zda bylo možné využít vnitrostátní prostředek nápravy a zda byla právní úprava v tomto ohledu jednoznačná a veřejně dostupná, a pokud ano, zda bylo stěžovateli ve využití tohoto prostředku nápravy zabráněno v důsledku nadměrného formalismu.

### C. Hodnocení Soudu

113. Relevantní zásady vyplývající z judikatury Soudu vztahující se k právu na přístup k soudu, zejména situacím, kdy je omezení tohoto práva považováno za „přepjatý formalismus“, jsou shrnuty v rozsudku *Zubac proti Chorvatsku* (č. 40160/12, rozsudek velkého senátu ze dne 5. dubna 2018, § 76–79 a 90–99).

114. Jak konstatoval senát, stěžovatelská společnost podala žalobu o náhradu škody způsobené státem podle zákona o odpovědnosti za škodu, aniž by výslovně uvedla, zda byla škoda způsobena nezákonným rozhodnutím, nebo nesprávným úředním postupem, což jsou dva možné žalobní důvody podle tohoto zákona (viz § 80 výše). Jak ale podotkla vláda (viz § 93 výše), stěžovatelská společnost odkázala na ustanovení § 33 zákona, které upravuje promlčení nároku na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím (viz § 41 a 63 výše).

115. Za těchto okolností vnitrostátní soudy s žalobou stěžovatelské společnosti zacházely jako s žalobou proti nezákonnému rozhodnutí podle § 7 zákona o odpovědnosti za škodu a zamítly ji pro nedostatek aktivní legitimace, neboť náhradu od státu mohli žádat jen účastníci řízení, v němž bylo nezákonné rozhodnutí vydáno.

116. Stěžovatelská společnost ve svém odvolání k městskému soudu, dovolání k Nejvyššímu soudu, ústavní stížnosti k Ústavnímu soudu a stížnosti k Soudu tvrdila, že takové použití vnitrostátního práva vnitrostátními soudy bylo přepjatě formalistické (viz § 44, 46, 48 a 54 výše). Výslovně však neuvedla, v čem tento formalismus spočíval. Soud nicméně souhlasí s argumentem vlády (viz § 96 výše), že tvrzení stěžovatelské společnosti, podle něhož „za dané situace byla žalobkyně v přeneseném slova smyslu také vazebně stíhána, neboť veškerý její osobní substrát byl ve vazbě“, naznačuje, že tvrzený přepjatý formalismus spočíval v odmítnutí vnitrostátních soudů odhlédnout od použitelných zákonných ustanovení a přiznat stěžovatelské společnosti aktivní legitimaci k podání žaloby o náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě.

117. Jak ale podotkla vláda (viz § 97 výše), zdá se, že ve svých pozdějších podáních před senátem stěžovatelská společnost zaujala názor, že přepjatě formalistické bylo odmítnutí vnitrostátních soudů posoudit její občanskoprávní žalobu jako žalobu z titulu nesprávného úředního postupu (viz § 105–106 výše).

118. Senát tento názor akceptoval, když rozhodl, byť v souvislosti s vyčerpáním vnitrostátních prostředků nápravy ve vztahu k námitkám založeným na článku 1 Protokolu č. 1, že z žaloby jasně vyplývalo, že se stěžovatelská společnost domáhala náhrady za znehodnocení svého zboží zabaveného v trestním řízení. Na vnitrostátních soudech pak bylo, aby s použitím zásady *iura novit curia* podřadily stěžovatelskou společnost vyličené skutkové okolnosti případu pod příslušná ustanovení zákona o odpovědnosti za škodu a její nároky věcně posoudily (viz § 80 výše).

119. Velký senát však konstatuje, že senát k tomuto závěru dospěl, aniž by zohlednil skutečnost, že za daných okolností projednávané věci to podle vnitrostátního práva nemuselo být možné. Je proto docela možné, že skutkové okolnosti vyličené stěžovatelskou společností v její občanskoprávní žalobě vnitrostátním soudům bránily posoudit ji jako žalobu z důvodu nesprávného úředního postupu.

120. V každém případě platí, že k výkladu a použití vnitrostátního práva jsou příslušné v první řadě vnitrostátní orgány, zejména soudy. Role Soudu je omezena jen na zjištění, zda jsou účinky takového výkladu slučitelné s Úmluvou. Platí to zejména pro soudy podaný výklad norem procesní povahy (viz např. *Tejedor García proti Španělsku*, č. 25420/94, rozsudek ze dne 16. prosince 1997, § 31). V projednávané věci to znamená určit, zda skutečnost, že vnitrostátní soudy nepoužily zásadu *iura novit curia* a nezacházely s žalobou stěžovatelské společnosti jako s žalobou založenou na nesprávném úředním postupu, představovala přepjatý formalismus, a tedy nadměrně omezovala přístup stěžovatelské společnosti k soudu.

121. Stěžovatelská společnost, kterou zastupoval advokát, se ve své občanskoprávní žalobě nedovolávala ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) ani § 13 zákona o odpovědnosti za škodu (viz § 59 výše), které poskytují právní základ odpovědnosti státu za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Ve svých podáních k vnitrostátním orgánům stěžovatelská společnost nesprávný úřední postup ani jednou nezminila. Naopak, opakovaně poukazovala na nezákonnost trestního stíhání a vazby svého jednatele a dalšího člena a výslovně odkazovala na § 33 zákona o odpovědnosti za škodu, který stanoví lhůtu pro uplatnění nároků na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím (viz § 41 a 63 výše). Nelze tedy než dospět k závěru, že stěžovatelská společnost svoji žalobu nezaložila na nesprávném úředním postupu.

122. Navíc jakmile soud prvního stupně zamítl její žalobu pro nedostatek aktivní legitimace (viz § 43 výše), stěžovatelská společnost ve svých následných opravných prostředcích (viz § 44, 46 a 48 výše) netvrdila, že soud (soudy) nižšího stupně její občanskoprávní žalobu nesprávně vyložil a že ji měl posoudit jako žalobu podanou na základě nesprávného úředního postupu.

123. To znamená, že před Soudem zaujala stěžovatelská společnost zcela jiný přístup, kdy tvrdila, že vnitrostátní soudy měly s její žalobou zacházet jako s žalobou na základě nesprávného úředního postupu (viz § 117 výše). Účastníci řízení však nemohou před Soudem vznášet argumenty, které předtím neuplatnili před vnitrostátními soudy (viz *mutatis mutandis Pine Valley Developments Ltd a ostatní proti Irsku*, č. 12742/87, rozsudek ze dne 29. listopadu 1991, § 47). Za těchto okolností nebylo možno vnitrostátním soudům vytýkat, že žalobu stěžovatelské společnosti neposoudily jako žalobu na základě nesprávného úředního postupu.

124. Konečně Soud poznamenává, že vláda ve svém stanovisku před senátem namítala, že stěžovatelská společnost mohla i po zamítnutí své občanskoprávní žaloby podat žalobu novou, v níž by označila jako příčinu škody nesprávný úřední postup. Podle vlády měla stěžovatelská společnost tuto možnost k dispozici ještě další čtyři měsíce poté, co nabylo právní moci usnesení v řízení o náhradě škody (viz § 79 výše). Stěžovatelská společnost tuto možnost nijak nepopřela a Soud nevidí důvod o ní pochybovat.

125. Z uvedeného vyplývá, že námitka stěžovatelské společnosti týkající se přístupu k soudu je nepřijatelná podle čl. 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy pro zjevnou neopodstatněnost a že musí být odmítnuta podle čl. 35 odst. 4.

#### IV. K TVRZENÝM PORUŠENÍM ČLÁNKU 1 PROTOKOLU Č. 1 K ÚMLUVĚ

##### A. Rozsah námitek stěžovatelské společnosti založených na tomto článku

###### 1. Rozsudek senátu

126. Senát byl toho názoru, že hlavním předmětem stížnosti byla nemožnost dosáhnout náhrady škody vzniklé na zboží, které ztratilo hodnotu v důsledku svého pět let trvajícího zajištění a plynutí času, a shledal porušení článku 1 Protokolu č. 1. Uvedl, že neexistovaly ospravedlnitelné důvody zdržovat zboží stěžovatelské společnosti ještě téměř rok a půl poté, co byli její jednatel a společník zproštěni obžaloby (viz § 80 výše).

127. Vláda hodnocení senátu rozporovala, zatímco stěžovatelská společnost s ním souhlasila.

128. Velký senát má za to, že před posouzením přijatelnosti této části stížnosti a s ohledem na výše uvedené závěry ohledně stížnostních námitek založených na čl. 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy je nezbytné, aby nejprve určil rozsah námitek stěžovatelské společnosti založených na článku 1 Protokolu č. 1.

###### 2. Podání účastníků řízení

###### (a) Vláda

129. Vláda uvedla, že stěžovatelská společnost dostatečně konkrétně neoznačila příčinu tvrzeného porušení. Dle názoru vlády nebylo zřejmé, zda tato námitka směřovala proti rozhodnutí o vzetí obou společníků do vazby a výsledné „paralýze“ fungování stěžovatelské společnosti, nebo zda hlavním problémem bylo zajištění zboží, zhoršení jeho stavu jen v důsledku plynutí času, nebo jeho znehodnocení následkem zanedbání řádné péče ze strany státu.

130. Vláda také podotkla, že jednou otázkou, kterou stěžovatelská společnost ve své stížnosti k Soudu nevznesla (viz § 50–55 výše), byla (jediná) skutečnost, na jejímž základě senát dospěl k závěru o porušení článku 1 Protokolu č. 1, totiž nepřiměřeně dlouhé zdržování zboží stěžovatelské společnosti po zproštění jejího jednatele a druhého společníka obžaloby (viz § 80 a 126 výše).

###### (b) Stěžovatelská společnost

131. Ve svých podáních k velkému senátu stěžovatelská společnost uvedla (zvýraznění doplněno):

„Věc se týká škody na zboží stěžovatelské společnosti, která měla být způsobena zajištěním jejího majetku v průběhu trestního řízení proti jejím společníkům a jedinému (...) jednateli.“

132. Stěžovatelská společnost uvedla, že rozsah její stížnostní námitky podle článku 1 Protokolu č. 1 týkající se tvrzeného zásahu státu do jejích práv odporujícího Úmluvě a vnitrostátnímu právu byl od počátku vnitrostátního řízení vymezen stále stejně. Stěžovatelská společnost v jeho průběhu pouze rozvinula svoji právní argumentaci a upravila ji podle judikatury vrcholných vnitrostátních soudů. Zásadní skutkové okolnosti případu však zůstávaly stále stejné a byly shodné s těmi, které obsahovala její stížnost k Soudu.

133. Stěžovatelská společnost také poukázala na skutečnost, že se ve své ústavní stížnosti zmínila o možném porušení článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě (viz § 48 výše s dalším odkazem na § 44 výše).

### **(c) Vedlejší účastníci**

#### *(i) Vláda Slovinské republiky*

134. Slovinská vláda ve svém vyjádření uvedla, že rozsah věci Soud musí určit, neboť má přímý dopad na splnění podmínky vyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy.

135. Rozsah věci závisí na stěžovatelské námitce, avšak v projednávané věci není zřejmé, co je namítáno, tj. zda stěžovatelská společnost tvrdí, že je „obětí“ (i) jednání (nezákonného vzetí svých společníků do vazby, čímž byla paralyzována její činnost), nebo (ii) opomenutí (nesprávného úředního postupu ve formě nepřiměřeně dlouhého zadržování jejího zboží po zproštění jejího jednatele a dalšího společníka obžaloby). Soud proto musí určit, které skutkové okolnosti představovaly namítaný zásah do majetkových práv stěžovatelské společnosti. Pro účely vyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy musejí tyto okolnosti odpovídat těm, které tvoří základ právního důvodu (protiprávní jednání nebo opomenutí) občanskoprávní žaloby o náhradu škody podané stěžovatelskou společností k vnitrostátním soudům.

#### *(ii) Vláda Polské republiky*

136. Polská vláda podobně jako slovinská zdůraznila nutnost zformulovat námitku stěžovatelské společnosti jednoznačným způsobem, neboť to má důsledky pro otázku vyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy.

### **3. Hodnocení velkého senátu**

137. Úvodem je třeba připomenout, že rozsah věci „předložené“ Soudu v rámci výkonu práva na podání individuální stížnosti je vymezen stížnostní námitkou stěžovatele nebo též „tvrzením“, což je pojem použitý v článku 34 (viz *Radomilja a ostatní*, cit. výše, § 109). Námitka ve smyslu Úmluvy obsahuje dvě složky, a sice skutková tvrzení (tj. ve smyslu, že stěžovatel je „obětí“ jednání nebo opomenutí) a právní argumentaci, o kterou se tato tvrzení opírají (tj. že uvedené jednání nebo opomenutí vedlo k „porušení práv stanovených v Úmluvě nebo protokolech k ní smluvní stranou“). Obě tyto složky jsou navzájem provázané, neboť namítané skutkové okolnosti je třeba nahlížet ve světle předkládané právní argumentace a naopak (tamtéž, § 110).

138. Velký senát proto musí určit, které skutkové okolnosti představovaly porušení, proti kterému stěžovatelská společnost ve své stížnosti podané na základě Úmluvy vznášela námitku podle článku 1 Protokolu č. 1, a jakými právními argumenty byly tyto okolnosti podepřeny (viz § 50–55 výše).

139. V tomto ohledu je důležité nejprve zdůraznit, že „nezákonnost“, kterou stěžovatelská společnost opakovaně zmiňovala ve svých podáních k vnitrostátním soudům i k samotnému Soudu, se vztahovala k trestnímu stíhání a vazbě jejího jednatele a dalšího společníka a týkala se „nezákonnosti“ ve smyslu ustanovení § 7–9 zákona o odpovědnosti za škodu. Pro účely získání odškodnění od státu tato ustanovení označují za „nezákonné“ jakékoli soudní rozhodnutí, které bylo nakonec zrušeno nebo změněno, a vzetí obviněného do vazby, jestliže trestní řízení neskončilo jeho odsouzením (viz § 59 výše).

140. Jinými slovy, stěžovatelská společnost považovala trestní řízení proti svému jednateři a dalšímu společníkovi a jejich držení ve vazbě za „nezákonné“ jen proto, že dotyčné osoby byly nakonec zproštěny obžaloby. Rozhodnutí o zajištění majetku stěžovatelské společnosti v rámci tohoto trestního řízení bylo podle jejího názoru „nezákonné“ rovněž v důsledku zproštění obžaloby, nikoli proto, že by bylo nezákonné již od počátku nebo že by se stalo nezákonným v určitém okamžiku před zproštěním.

141. Vzhledem k výše uvedenému dochází velký senát k závěru, že stížnost stěžovatelské společnost (viz § 50–55 výše) se opírala o dva důvody nebo okruhy skutkových okolností zakládajících tvrzené porušení jejich majetkových práv, které nelze oddělit od podpůrné právní argumentace, konkrétně:

a) zajištění majetku stěžovatelské společnosti v rámci trestního řízení proti jejímu jednání a dalšímu společníkovi a jejich držení ve vazbě, které stěžovatelská společnost považovala za „nezákonné“, neboť toto trestní řízení bylo ukončeno zproštěním obžaloby (dále jen „nedůvodné trestní stíhání a vazba“), tj. tvrzení, které předpokládá, že stát by měl podle článku 1 Protokolu č. 1 odpovídat za každou škodu na majetku vzniklou v důsledku trestního řízení, ve kterém byli obvinění nakonec zproštěni obžaloby (viz § 52 výše s dalším odkazem na § 41 a 44 výše); a

b) údajné nepřijetí přiměřených opatření k ochraně majetku stěžovatelské společnosti ze strany vnitrostátních orgánů, tj. nezabezpečení vybavení zanechaného v kancelářích stěžovatelské společnosti a řádné neuskladnění zajištěného zboží (viz § 54–55 výše), tedy opomenutí potenciálně porušující závazky státu vyplývající z článku 1 Protokolu č. 1 (viz např. *Tendam proti Španělsku*, č. 25720/05, rozsudek ze dne 13. července 2010, § 51; § 160 níže).

142. Z rozsudku senátu však nevyplývá, že by senát zkoumal námitky stěžovatelské společnosti způsobem popsaným v písmenech a) a b) výše. Právě naopak; jak již bylo řečeno, senát byl přesvědčen, že hlavním předmětem stížnosti byla nemožnost získat náhradu škody na zboží, které ztratilo hodnotu v důsledku pět let trvajícího zajištění a plynutí času. Shledal porušení článku 1 Protokolu č. 1 a uvedl, že neexistovaly ospravedlnitelné důvody zadržovat zboží stěžovatelské společnosti ještě téměř rok a půl poté, co byli její jednatel a další společník zproštěni obžaloby (viz § 80 a 126 výše).

143. Velký senát konstatuje, že se jednalo o otázku, kterou stěžovatelská společnost poprvé nastolila ve svém stanovisku před senátem ze dne 17. června 2016, doručeném Soudu dne 20. června 2016. Společnost v něm uvedla:

„V následující fázi – po skončení trestního řízení – byly orgány činné v trestním řízení povinny (...) zajištěné zboží a vydané finanční prostředky (...) vrátit. Stěžovatelka je toho názoru, že doba – do obnovení původního stavu – byla nepřiměřeně dlouhá.“

144. Podle názoru velkého senátu stěžovatelská společnost sice ve formuláři stížnosti zmínila okolnost, že zboží bylo zajištěno po dobu pěti let (viz § 51–52 výše), ale jen aby zdůraznila míru, do jaké bylo její fungování paralyzováno údajně nezákonným rozhodnutím o vzetí obou jejích společníků do vazby (viz § 139–141 výše), jak to učinila i před vnitrostátními orgány.

145. Pro podání individuální stížnosti podle článku 34 Úmluvy musí být stěžovatel schopen prokázat, že byl přímo dotčen napadeným opatřením; jedná se o nezbytnou podmínku pro uvedení ochranného mechanismu podle Úmluvy do pohybu (viz *Centre for Legal Resources jménem Valentina Câmppeana proti Rumunsku*, č. 47848/08, rozsudek velkého senátu ze dne 17. července 2014, § 96). Dále platí, že Soud může založit své rozhodnutí pouze na namítaných skutkových okolnostech (viz § 137 výše; *Radomilja a ostatní*, cit. výše, § 120–121 a 124). Nestačí tedy, že je porušení Úmluvy „zjevné“ ze skutkových okolností případu nebo stěžovatelových podání. Stěžovatel musí namítat, že určité jednání nebo opomenutí mělo za následek porušení práv stanovených Úmluvou nebo protokoly k ní (tamtéž, § 110, viz § 137 výše), a to způsobem, který by neměl Soud nechat na pochybách, zda byla určitá námitka vznesena či nikoli (v souvislosti s vyčerpáním vnitrostátních prostředků nápravy viz *Farzaliyev proti Ázerbájdžánu*, č. 29620/07, rozsudek ze dne 28. května 2020, § 55).

146. Soud konkrétně rozhodl, že neurčité výrazy nebo jednotlivá slova nepostačují k tomu, aby mohl považovat určitou námitku za vznesenou (viz *Ilias a Ahmed proti Mad'arsku*, č. 47287/15, rozsudek velkého senátu ze dne 21. listopadu 2019, § 85). Vyplývá to i z ustanovení čl. 47 odst. 1 písm. e)–f) a odst. 2 písm. a) jednacího řádu Soudu, podle kterého musí stížnost obsahovat mimo jiné stručné a srozumitelné vyličení skutkových okolností, popis tvrzeného (tvrzených) porušení Úmluvy a příslušnou argumentaci a že tyto informace by měly být dostatečné k tomu, aby Soud mohl určit povahu a rozsah stížnosti, aniž by byl nucen opatřovat si další podklady.

147. Výše uvedené nebrání stěžovatelům upřesňovat či rozvíjet v průběhu řízení podle Úmluvy svá prvotní podání. Pokud však těmito dodatečnými změnami ve skutečnosti vznášejí jiné, nové, námitky, musejí tyto námitky stejně jako každé jiné splňovat podmínky přijatelnosti (viz např. *Radomilja a ostatní*, cit. výše, § 135).



148. S ohledem na výše uvedené úvahy (viz § 142–146) dochází velký senát k závěru, že zmínka stěžovatelské společnosti o pět let trvajícím uskladnění jejího zboží obsažená ve formuláři stížnosti (viz § 51 výše) byla příliš neurčitá, než aby mohla být považována za vznesení námítky nepřiměřeně dlouho trvajících zajištění tohoto zboží (srov. *Ilias a Ahmed*, cit. výše, § 86). Pokud měla stěžovatelská společnost v úmyslu namítnout v této fázi nepřiměřeně dlouhé zajištění svého majetku, měla to ve formuláři stížnosti jasně uvést. To však stěžovatelská společnost učinila až následně ve stanovisku adresovaném senátu ze dne 17. června 2016 (viz § 143 výše; srov. *Rustavi 2 Broadcasting Company Ltd a ostatní proti Gruzii*, č. 16812/17, rozsudek ze dne 18. července 2019, § 246). Velký senát je proto přesvědčen, že tato otázka představuje novou námítku, odlišnou od námitek pod písmeny a) a b) v § 141 výše, a pro přehlednost ji bude v posouzení dále označovat jako písmeno c).

#### 4. Závěr k rozsahu námitek založených na článku 1 Protokolu č. 1

149. S ohledem na veškeré výše uvedené úvahy dochází velký senát k závěru, že stěžovatelka vznesla před Soudem dohromady tyto tři stížnostní námítky podle článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě:

a) námítku týkající se škody na jejím majetku vzniklé v důsledku nedůvodného trestního stíhání a vazby jejího jednatele a dalšího společníka (tato námitka přibližně odpovídá námítkám popsaným Senátem v § 45 a 59 jeho rozsudku, viz § 77 a 141 výše);

b) námítku, že vnitrostátní orgány řádně nepečovaly o její zajištěný majetek (tato námitka přibližně odpovídá námítce označené senátem v § 70 jeho rozsudku, viz § 77 a 141 výše); a

c) námítku bezdůvodného prodloužení se zrušením zajištění poté, co byli jednatel a další společník stěžovatelské společnosti zproštěni obžaloby (tato námitka přibližně odpovídá námítce popsané senátem v § 50 jeho rozsudku, viz § 77, 126, 143 a 148 výše).

150. Námítky a) a b) vznesla stěžovatelská společnost ve stížnosti k Soudu a námitku c) ve svém stanovisku před senátem poté, co byla stížnost oznámena žalované vládě. Zatímco senát se zbýval jen posledně zmiňovanou námitkou, velký senát posoudí všechny tři. Podle ustálené judikatury Soudu je „případem“ postoupeným velkému senátu stížnost tak, jak byla prohlášena za přijatelnou, spolu se stížnostními námitkami, které nebyly prohlášeny za nepřijatelné (viz např. *Fedotova a ostatní proti Rusku*, č. 40792/10 a dvě další, rozsudek velkého senátu ze dne 17. ledna 2023, § 83).

151. Když tedy velký senát vymezil rozsah námitek stěžovatelské společnosti založených na článku 1 Protokolu č. 1, přistoupí nyní k posouzení jejich přijatelnosti.

### B. K přijatelnosti

#### 1. Námitka týkající se škody na majetku stěžovatelské společnosti v důsledku nedůvodného trestního stíhání a vazby jejího jednatele a dalšího společníka

152. Soud připomíná, že z článku 1 Protokolu č. 1 podle jeho ustálené judikatury nevyplývá, že by zproštění stěžovatele trestního obvinění nebo zastavení trestního stíhání vždy muselo automaticky zakládat nárok na náhradu škody (viz např. *Adamczyk proti Polsku*, č. 28551/04, rozhodnutí ze dne 7. listopadu 2006; *Novikov proti Rusku*, č. 35989/02, rozsudek ze dne 18. června 2009, § 46; *Tendam*, cit. výše, § 51; *Hábenczius proti Maďarsku*, č. 44473/06, rozsudek ze dne 21. října 2014, § 30; *Stolkowski proti Polsku*, č. 58795/15, rozsudek ze dne 21. prosince 2021, § 78). Uvedené platí v nyní projednávané věci *a fortiori*, neboť stěžovatelská společnost nebyla účastníkem trestního řízení proti svému jednateři a dalšímu společníku, a nemohla tak být odsouzena ani zproštěna obžaloby.

153. Judikatura Soudu potvrzuje, že stanovení podmínek vzniku nároku na odškodnění v těchto případech přísluší v zásadě smluvnímu státu (viz *Adamczyk*, cit. výše; *Stolkowski*, cit. výše, § 78) a přezkumná pravomoc Soudu je omezena jen na zjištění, zda volba podmínek pro poskytnutí náhrady nepřekračuje hranice širokého prostoru pro uvážení, který stát v této oblasti požívá (tamtéž, § 80).

154. To znamená, že takovýto nárok na odškodnění není odvozen z článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, nýbrž z vnitrostátního práva. Nároky na toto odškodnění proto požívají ochrany článku 1 Protokolu č. 1 stejným způsobem jako jiná práva, tj. jen tehdy, mají-li dostatečný základ ve vnitrostátním právu nebo, jinak řečeno, jsou-li natolik ustálena, aby byla vymahatelná (viz *Radomilja a ostatní*, cit. výše, § 142–43 a 149). Nelze tvrdit, že stěžovatel má dostatečně ustálený nárok pro účely

citovaného článku, existuje-li spor o správný výklad a použití vnitrostátního práva a musí-li o otázce, zda splnil zákonné podmínky, být rozhodováno v soudním řízení (tamtéž, § 149).

155. V českém právním řádu jsou zákonné podmínky pro získání náhrady škody způsobené nedůvodným trestním stíháním nebo vazbou stanoveny v § 7–9 zákona o odpovědnosti za škodu (viz § 59 výše), přičemž se rozumí, že působnost těchto ustanovení mnohem širší. Zejména § 7 a 8 umožňují účastníkům jakéhokoli soudního řízení (nejen trestního) domoci se náhrady škody způsobené nezákonným soudním rozhodnutím, tj. jakýmkoli soudním rozhodnutím, které bylo nakonec zrušeno nebo změněno, zatímco ustanovení § 9 přiznává osobě držené ve vazbě právo na náhradu škody způsobené vazbou, pakliže trestní řízení proti ní nebylo ukončeno odsouzením (viz § 59 výše).

156. Podle ustanovení § 7 odst. 1 zákona o odpovědnosti za škodu mají nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím pouze účastníci řízení, ve kterém bylo toto rozhodnutí vydáno (viz § 59 výše).

157. Nárok stěžovatelské společnosti na odškodnění uplatněný u vnitrostátních orgánů a založený na nedůvodném trestním stíhání a vazbě jejího jednatele a dalšího společníka proto neměl dostatečný základ ve vnitrostátním právu. Záruky podle článku 1 Protokolu č. 1 se na tento nárok tudíž nevztahují (viz *Radomilja a ostatní*, cit. výše, § 151).

158. Z uvedeného vyplývá, že námitka týkající se škody na majetku stěžovatelské společnosti způsobené nedůvodným trestním stíháním a vazbou jejího jednatele a dalšího společníka je nepřijatelná pro neslučitelnost *ratione materiae* s ustanoveními Úmluvy ve smyslu čl. 35 odst. 3 písm. a) a musí být odmítnuta podle čl. 35 odst. 4.

## 2. Námitka, že vnitrostátní orgány řádně nepečovaly o zajištěný majetek stěžovatelské společnosti

159. K této námitce se váže vládou vznesená předběžná námitka nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy (viz § 82 výše). Tvrzení účastníků řízení v tomto směru jsou shrnuta v § 89–108 výše.

160. Soud opakuje, že zajistí-li státní orgány majetek, přebírají také povinnost o něj pečovat a odpovídají za případnou škodu anebo ztrátu na tomto majetku. Vzniklá skutečná škoda by v takových případech neměla být větší, než je nezbytné, pokud má být slučitelná s článkem 1 Protokolu č. 1. Státní orgány proto musejí při zajišťování majetku učinit přiměřená opatření nezbytná k jeho ochraně, ale vnitrostátní právní předpisy musejí také upravovat možnost zahájit proti státu řízení za účelem získání náhrady škody vzniklé nesplněním povinnosti uchovávat tento majetek v relativně dobrém stavu (viz *Dabić proti Chorvatsku*, č. 49001/14, rozsudek ze dne 18. března 2021, § 55 a v něm citované věci).

161. Vzhledem k výše uvedenému Soud odkazuje na své závěry ohledně námitky stěžovatelské společnosti týkající se přístupu k soudu (viz § 113–125 výše). Z těchto závěrů vyplývá, že stěžovatelská společnost měla možnost domáhat se náhrady škody vzniklé tím, že státní orgány údajně neuchovaly její zajištěný majetek v relativně dobrém stavu, avšak tuto možnost řádně nevyužila.

162. Předběžné námitce nevyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy vznesené vládou (viz § 82 výše) proto musí Soud vyhovět.

163. Z uvedeného vyplývá, že námitka, že vnitrostátní orgány řádně nepečovaly o zajištěný majetek stěžovatelské společnosti, je nepřijatelná podle čl. 35 odst. 1 Úmluvy z důvodu nevyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy a musí být odmítnuta podle čl. 35 odst. 4.

## 3. Námitka, že zajištění nebylo zrušeno bez zbytečného odkladu po zproštění jednatele stěžovatelské společnosti a jejího dalšího společníka obžaloby

164. Předběžná námitka nevyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy vznesená vládou se týká i této stížnostní námitky (viz § 82 výše). Tvrzení účastníků řízení v tomto ohledu jsou shrnuta v § 89–108 výše.

165. Senát ve vztahu k této stížnostní námitce konstatoval porušení článku 1 Protokolu č. 1 a prohlásil, že neexistovaly ospravedlnitelné důvody zadržovat zboží stěžovatelské společnosti ještě téměř rok a půl poté, co byli její jednatel a další člen obžaloby zproštěni obžaloby (viz § 80, 126 a 142 výše).

166. Nicméně jak podotkla vláda (viz § 130 výše) a jak je konstatováno výše (viz § 142–148), stěžovatelská společnost tuto námitku nevznesla ve stížnosti k Soudu. Poprvé ji zformulovala ve svém stanovisku v řízení před senátem ze dne 17. června 2016 (viz § 143 výše).

167. Z výše uvedeného vyplývá, že tato stížnostní námitka byla vznesena více než šest měsíců poté, co bylo řízení o náhradě škody dne 26. září 2013 skončeno usnesením Ústavního soudu, kterým byla ústavní stížnost stěžovatelské společnosti odmítnuta jako zjevně neopodstatněná (viz § 49 výše).

168. Soud v této souvislosti připomíná, že nemá možnost nepoužít pravidlo šestiměsíční lhůty jen z toho důvodu, že vláda v tomto směru nevznesla předběžnou námitku. Pravidlo šestiměsíční lhůty totiž vyjadřuje záměr smluvních států zabránit tomu, aby dříve vydaná rozhodnutí mohla být po neomezenou dobu zpochybňována, což je v zájmu nejen žalované vlády, ale také právní jistoty, která je hodnotou sama o sobě. Pravidlo stanoví časový limit dohledu prováděného orgány Úmluvy a jednotlivcům i státním orgánům označuje období, po jehož uplynutí již tento dohled není možný (viz *Radomilja a ostatní*, cit. výše, § 138; *Sabri Güneş proti Turecku*, č. 27396/06, rozsudek velkého senátu ze dne 29. června 2012, § 28–31 a 40). Jelikož tedy Soud musí posoudit otázku dodržení šestiměsíční lhůty z vlastního podnětu, není třeba zkoumat, zda lze tvrzení vlády v tomto ohledu (viz § 130 a 166 výše) posoudit jako předběžnou námitku nepřijatelnosti z důvodu nedodržení uvedeného pravidla a zda nějaká překážka nebrání vládě vznést tuto námitku před velkým senátem.

169. V každém případě i kdyby byla tato stížnostní námitka podána v šestiměsíční lhůtě, Soud je přesvědčen, že z jeho závěrů ohledně námitky týkající se přístupu k soudu (viz § 113–125 výše) vyplývá, že je nepřijatelná pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy. Stěžovatelská společnost měla možnost získat náhradu škody způsobené bezdůvodnými průtahy při rušení zajištění jejího majetku po zproštění jejího jednatele a dalšího společníka obžaloby, avšak tuto možnost řádně nevyužila.

170. Jen na okraj a jako reakci na tvrzení vlády, že bylo úkolem vnitrostátních soudů, aby v souladu se zásadou *iura novit curia* podřadily skutkové okolnosti případu pod příslušná ustanovení zákona o odpovědnosti za škodu (viz § 80, 105–106, 126 a 142 výše), velký senát také odkazuje na následující dvě zásady ustálené v jeho judikatuře týkající se vyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy.

171. Ani v jurisdikcích, kde vnitrostátní soudy v občanském soudním řízení mohou, nebo dokonce musejí věc posoudit z vlastního podnětu (tj. použít zásadu *iura novit curia*), nejsou stěžovatelé zproštění povinnosti uplatnit před těmito soudy námitku, kterou hodlají případně později předložit Soudu (viz kromě jiných zdrojů *Kandarakis proti Řecku*, č. 48345/12 a dvě další, rozsudek ze dne 11. června 2020, § 77), přičemž se rozumí, že pro účely vyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy musí Soud brát v úvahu nejen skutkové okolnosti, ale také právní argumentaci předloženou na vnitrostátní úrovni (viz *Radomilja a ostatní*, cit. výše, § 117 a tam citované věci).

172. Stejně tak nestačí, že je porušení Úmluvy „zjevné“ ze skutkových okolností případu nebo ze stěžovatelových podání. Stěžovatel musí porušení skutečně namítnout (výslovně nebo v podstatě), a to způsobem, který nevyvolává pochybnosti o tom, zda byla tatáž námitka, která byla později předložena Soudu, skutečně vznesena na vnitrostátní úrovni (viz *Farzaliyev*, cit. výše, § 55; *Merot d.o.o. a Storitve Tir d.o.o. proti Chorvatsku*, č. 29426/08 a 29737/08, rozhodnutí ze dne 10. prosince 2013). Je zjevné, že v nyní posuzované věci tomu tak nebylo.

173. Předběžné námitce nevyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy vznesené vládou (viz § 82 výše) musí Soud proto vyhovět.

174. Z uvedeného plyne, že námitka bezdůvodného prodlení při rušení zajištění po zproštění jednatele stěžovatelské společnosti a jejího dalšího společníka obžaloby je nepřijatelná podle čl. 35 odst. 1 Úmluvy z důvodu nevyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy a musí být odmítnuta podle čl. 35 odst. 4.

## Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* námitku týkající se odepření přístupu k soudu založenou na čl. 6 odst. 1 Úmluvy za nepřijatelnou;

2. *prohlašuje* námitku týkající se škody na majetku stěžovatelské společnosti vzniklé nedůvodným trestním stíháním a vazbou jejího jednatele a dalšího společníka založenou na článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě za nepřijatelnou;
3. *vyhovuje* předběžné námitce vlády, že ostatní stížnostní námitky založené na článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě jsou nepřijatelné pro nevyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy.

Vyhotoveno v anglickém a francouzském jazyce a sděleno na veřejném jednání v Paláci lidských práv ve Štrasburku dne 1. června 2023 v souladu s čl. 77 odst. 2 a 3 jednacího řádu Soudu.

Søren Prebensen

zástupce tajemníka

Síofra O'Leary

předsedkyně